S BRĪNUMS"

R TEREZI NEIMANI

ātnei arī pret šādām sirdi ku-
ājām ainām ir jāieņem lietišķs,
ks viedoklis. Tikai tad liecībām
rādījuma spēks. Tādas aukstas
ības pilnas ir prof. Evalda un
Martini liecības.
tajums par stigmām zinātnē
stāv zem daudz laimīgākas
mes nekā neēšanas problēma.
diezgan daudz labi apliecinātu
u gadījumu. Katoļu baznīcas
re jau uzrāda ap 330 stigmati-
pa lielakai daļai sievietes. Pro-
ir daudz arī krāpšanas mēģi-
nu. Jau 1322. gadā Oksfordā
āts kāds zemnieks par neīstu
radīšanu. Kāda klostera
niece Magdalena no Kordabas
as un neēšanu imitējusi 11 ga-
lostera apstākļos, kas taču šā-
rāpšanai ir daudz nepiemērotā-
ekā mājas apstākļi ģimenes

vismaz dalēju krāpšanas var-
u Terezes Neimanes gadījumā
eicies prof. Martini un Dr.
Man liekas, ka pats stigmatu
as asiņošanas fakts (bez māks-
piepalīdzības) ir pietiekami
konstatēts. Prof. Evalds žurnā-
lūncehner Medizinisches Wo-
latt" 1927. ziņo, ka viņš un
iti ārsti ar lupu novērojuši
u asiņošanas spontāno sākumu.
ašu apliecina arī Dr Gerlichs
plans Fāsels. Līdz ar to mēs
spiesti stigmu asiņošanā sared-
ēloņus, ko nevar atvedināt uz
anu.
ir šie ēloņi?
Konnersreutas literātūrā valda
tēji uzskati. Gerlichs, Hechts,
eics domā, ka Terezes stigmas
ušās dievišķīgas iedarbības ce-
hurstons, Masoins, Deičs, Lech-
un Hermans stigmas uzskata
ašas slimnieces zemapziņas ie-
bas dabīgām šekām. To tulko
mapziņas iedarbību uz nervu
em, hormonu dziedzeriem vai
ena entelechiju H. Driēša iz-
ā.
nādas asiņu izplūdumus pie hi-
as slimniekiem ir maksligas
zes ceļā panācis Dr. Šindlers.
n izdevies arī izārstēt ar hip-
palīdzību gadiem ieilgušus
stējamus" asiņu izplūdumus.
as brūces visās Kristus rētu
ar hipnozes palīdzību ir pa-
Dr. Lechlers pie histeriskās
betes K. Terezes gadījumu
grib izskaidrot līdzīgi: brūces
pašhipnozē no dedzīgas vēlē-
būt līdzīgai Kristum. Uzskai-
os un citus modernās zinātnes
mus, Buchbergera baznīcas
ons šai sakarībā saka: „Teze,
ilais ķermeņa asiņošanas fakts
ās vietās un tulznu veidoša-
ūtu jau neapstrīdams brīnums,
līdz ar šo galīgi apgāzts." (9.
31. lp.). (Turpinājums sekos)

auna abonēšanas un sludinājumu maksa

**gatavošanas izdevumiem pa-
noties laikraksta „Lat-
a" abonēšanas maksa
1. augustu noteikta:**

**kolektīviem abonentiem RM
6.— par eksemplāru mēnesī;
individuāliem abonentiem,
līdz 3 eks. ieskaitot, RM 7.—
par mēnesi.**

**ludinājumu maksa RM
par vienslejīgu sludinājuma
iedrindu. Piederīgo meklēša-
sludinājumi par puscenu, bet
mazāk kā RM 6.— par sludi-
umu.**

**bonentiem, kas samaksājuši
priekšu par augustu, cenu
rpība jānokārto līdz
ūlijam, piesūtot naudu pa
u uz apgāda adresi.**

**bonementu pieteikumi, sludi-
umi, naudas pārvedumi un
espondence adresējama „Lat-
ā", (13b) Günzburg/D., Bür-
meister - Landmann-Platz 7.**

rās no mums š. g. 19. jūlijā

HVALDE

nene un māsas dzimtenē.

snīgi pateicos Memingenas lat-
skolotājiem, Kemptenes lat-
kopai un tautiešiem, kas pie-
s manas māsas, svaines, krust-
s, skolotājas
MARTAS REICHVALDES
īšanā viņas pēdējā gaitā.
J. Reichvalds

Authorized by — Lizenz — Izdošanas atļauja: ICD-OMBG :: Atbildīgais redaktors — Editor in-Chief: Kārlis Rabācs, vietnieks: Aleksandrs Liepa, redakcijas sekretārs: Maksis Cullitis; redaktori: Andrējs Rudzis (Minchenē), Harijs Mindenbergs (Eslingenā), Arnolds Šmits (sports), Zigurds Bārda (tehniskais lekārtojums)

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 56 (63)
Piektdien, 1947. g. 1. augustā

Iznāk otrdienās un piektdienās :: Izdevējs: Bavārijas apgabala latviešu komitejas uzdevumā Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa:: Redakcija: Günzburg/D. Bürgerm ter - Landmann - Pl. 7, t 82 :: Printed by Schwäb. Volksblatt, Günzburg/Don. Bürgerm, - Landmann-Pl. 7:: Metiens — Circulation: 4000

Pirmais nodoms,

ko centīsies reālizēt jaunievēlētais LCK priekšsēdis prof. V. Vītols

Visi aicināti kopīgā darbā

Jaunievēlētais LCK priekšsēdis prof. Vilis Vītols Memingenā 7 mēnešus kārtojis latviešu gaitas un, atrodoties turienes komitejas priekšgalā, labi iepazinies ar mūsu trimdas dzīves trūkumiem un vajadzībām.

„Vispirms darbu, un tad runāsim par nodomiem," pirmo avīžnieku uzbrukumu cenšas atvairīt prof. V. Vītols. Oficiālo paziņojumu par ievēlēšanu profesors vēl nav saņēmis un tādēļ sarunā izteikto pasvītro par savām privātām domām. Uzzinājis par dāvāto uzticību no sesijas atreferējumiem, prof. V. Vītols devies uz Frankfurti, kur ticies ar LCP priekšsēdi A. Valdmani. „Malā stāvēt un kritizēt ir viegli," lēni, katru vārdu apdomājot un laiku pa laikam jau iesirmos matus saglaudot, savus uzskatus par trimdas dzīvē vēroto un nākotnē veicamo sāk risināt prof. V. Vītols. „Ja runājam par LCK darbu, tad vispirms man tuvāki jāiepazīstas ar visiem pārējiem līdzgaitniekiem un darbošanās iespējām. Mans pirmais nodoms ir panākt samierinošu un izlīdzinošu garu latviešu trimdas saimē. Ja tas man neizdosies, tad ilgi nevarēšu palikt LCK priekšgalā. Mums visiem taču viens mērķis, un tādēļ visus aicinu kopīgā darbā. Strādāt var it visi, bijušie politiķi, sabiedriskie darbinieki, tie, kas savas spējas pierādījuši tagad trimdā. Lielas cerības lieku uz mūsu jaunatni ar viņas organizācijām. Jaunatne ciešāki jāiesaista arī vispārējā darbā. Nav pareizi nostātīties sāpus un atrunāties. Personīgo patiku vai nepatiku pret vienu vai otru cilvēku atstāsim pie malas. Svarīgākais ir darbs, ko veicam, vai tas nāk par labu visai mūsu saimei trimdā. Šo pamatdomu mēģināšu atdzīvināt turpmākā darbā. Kādi būs rezultāti, to rādīs nākotne."

Tālāk saruna risinās par emigrāciju, jaunajiem notikumiem LCP vēlēšanās un LCK darbības izveidošanu. Prof. V. Vītols pievienojas vairākumā paustam uzskatam, ka atsevišķu ģimeņu izceļošana nav vēlama. DP izvietošanas jautājumi kārtojas lēni, bet neviens pašreiz nevar apgalvot, ka neradīsies iespēja Vāciju atstāt lielās vienībās. Šajā virzienā enerģiskāki jāstrādā arī pašiem.

Par vieninieku aizbraukšanu prof. V. Vītols izsakās: „Protams, patikamāki ir redzēt jaunos laudis kopējā saimē, bet tā kā pašreiz Vāciju varam atstāt vienīgi, pieņemot mazāk vai vairāk izdevīgus darba piedāvājumus, nebūtu pareizi spiest vieninieku dzīvot mazražīgi. Pārejas posmā, kamēr izkārtojas mūsu kopuma turpmākās gaitas lielos vilcienos, vieninieki varētu strādāt tur, kur pelņa vislielākā un darba apstākļi pieņemami, un tad ar ietaupījumiem atgriezties pie pārējiem. Darbā ārpus dzimtenes ir braukuši daudzu tautu piederīgie, piem., itāļi, un nevaram apgalvot, ka savai tautai tie visi zuduši. Vieninieku aizbraukšanu uzskatu kā „došanos pelņā". Nedrīkstam tikai zaudēt ar viņiem visciešāko kontaktu."

LCP izraudzīšanu tiešās vēlēšanās prof. V. Vītols vērtē atzinīgi, norādot, ka šādu lēmumu jau sen gaidījusi visa trimdinieku saime. Pēc prof. V. Vītola uzskata grozāmi arī noteikumi apgabalu komiteju vēlēšanām.

Līdz turpmākam prof. V. Vītols paliks Memingenas nometnē. „Ja nebūs iebildumu pārējiem LCK locekļiem, labprāt par darbības centru izvēlētos Eslingenu vai Hanavu. Privātās sarunās esmu noskaidrojis, ka piemērotas telpas LCK sēdeklim Eslingenā var atrast. LCK darbībai jākļūst intensīvākai, un tas būs iespējams tikai tad, ja LCK locekļi nedzīvos pārāk izklaidus viens no otra un mūsu centrālās pārstāvības izpildošā instance atradīsies satiksmes zināmā ērti sasniedzamā vietā, pēc iespējas tuvu tām iestādēm, kas kārto mūsu lietas."

H. M.

Mūsu skauti uz Parīzi izbrauks 7. augustā

Francijas ārlietu ministrija piekritusi Baltijas DP skautu līdzdalībai Vispasaules skautu miera džamborejā, kas sāksies Parīzes tuvumā 9. augustā. Starptautiskais skautu birojs segs visus ceļa un uzturēšanās izdevumus. Latvijas skautu vienībā izraudzīti 95 zēni, kas Dienvidvācijas skautu vadītāja V. Klētnieka uzraudzībā 2. augustā pulcēsies IRO iekārtotā nometnē Hanavas tuvumā. Pirms aizbraukšanas uz Parīzi, kas paredzēta 7. vai 8. augustā, nometnē kopā ar latviešu skautiem dzīvos igauņi un lietuvieši.

Vispasaules džamborejā pareredzēta arī skautu darbu skate. Katrai tautai būs 2 m² novietne. Mūsu skautiem līdzi būs tautiska stila darinājumi un priekšnesumu vakariem tautas dziesmas un dejas. Pateicoties ASV skautu gādībai, visi latviešu reprezentācijas vienības dalībnieki būs tērpušies jaunās formās.

H. M.

11. GROMIKO VETO

satrauc Drošības padomi

GAIDA PĀRMAIŅAS GRIEĶIJAS VALDĪBĀ

Padomju pārstāvis UN Drošības padomē vienpadsmito reizi izlietojis savas veto tiesības. Viņš izteicis veto pret padomes lēmumu dibināt pastāvīgu Balkānu robežu komisiju. Lēmums bija pieņemts ar 9 pret vienu (Polijas) balsi, pašam Gromiko no balsošanas atturoties.

Gromiko rīcība izraisījusi vislielāko sašutumu rietumu presē. „Amerikas balss" ceturtdienas rītā ziņoja, ka Nujorkas laikrakstu pirmajās lappusēs rakstīts gandrīz tikai par Gromiko, kuŗa rīcība atstājusi ēnā visus citus notikumus. Lielākais demokratu laikraksts „New York Times" raksta, ka līdz pēdējam mirklim vēl visi cerējuši uz saprašanos. Tagad atliekot tikai iespēja apspriest Grieķijas jautājumu UN pilnsapulcē. Republikāņu „New York Herald Tribune" raksta, ka vienpadsmitais Gromiko veto atkal pierādot pasaulei, ka ar Padomju Savienību sadarboties nevar. Tiem, kas gribot atrisināt Grieķijas problēmu, tagad esot jāatzīst fakts, ka jārēķinājas ar Balkānu valstu ciešo apvienību, kam pretim stāv rietumu pasaules intereses.

Gromiko izteicis savu veto pret lēmumu, ko pieņēma pēc ASV priekšlikuma. Priekšlikums bija radīt pastāvīgu Balkānu robežstrīdu izmklešanas komisiju ar pilnvarām darboties visās Balkānu valstīs. Drošības padome, kas bija debatējusi par šo priekšlikumu jau piecas nedēļas, otrdien stājās pie balsošanas. Balsoja atsevišķi par katru priekšlikuma pantu. Šīs nobalsošanas laikā, kas ilga vairāk kā pusstundu, Gromiko mierīgi sēdēja un katrreiz, kad balsoja par kādu pantu, paziņoja, ka viņš atturās. Tikai kad nobalsošana bija galā un priekšlikums ar 9 balsīm pret vienu pieņemts, Gromiko izteica pret to Padomju Savienības veto.

ASV delegāts Drošības padomē Džonsons tad piecēlās un paziņoja, ka šī ir vienpadsmitā reize, kad Padomju Savienība izmantojusi savas veto tiesības Drošības padomē. Džonsons pieprasīja, lai padomes sēdi pārtrauc, jo „neparasti nopietnā stāvokļa dēļ" atsevišķo valstu delegātiem esot jāapspriežas ar savām valdībām. Amerikāņu priekšlikumu pārtraukt sēdi atbalstīja arī Anglijas delegāts, un sēdi pārtrauca līdz ceturtdienai.

Ceturtdien sākās debates par Gromiko priekšlikumu, kas, kā zināms, prasa, lai Drošības padome atzīst Grieķiju par vainīgu savu ziemeļu kaimiņu provocēšanā.

Otrdienas sēdē pirms nobalsošanas Drošības padome iepazinās ar Albānijas, Dienvidslavijas un Bulgārijas valdības paziņojumu Apvienotām Nācijām, ka tās nepiekrītīs Drošības padomes nodomam radīt pastāvīgu robežkomisiju. Šo paziņojumu trīs valstis pamatojušas ar to, ka 1. Grieķijas pilsoņu karš esot tīri iekšējas dabas, 2. Apvienoto Nāciju charta nedodot Drošības padomei tiesības kontrolēt neatkarīgas valstis, 3. charta neuzliekot nevienai valstij par pienākumu atzīt Drošības padomes lēmumus par saistošiem.

ASV pārstāvis Džonsons pēc sēdes, kuŗā Gromiko izteicis veto, paskaidrojis presei, ka ASV nekādā gadījumā neuzskatot Grieķijas problēmu par atrisinātu. Veto negrozot stāvokli Balkānos, noticis gan esot tas, ka kāda lielvalsts ar savu veto izjaukusi vairākuma gribu, un varbūt ar to uzkurināšot „miera traucētāju" darbību Balkānos. Padomju rīcība esot radījusi ļoti nopietnu situāciju, jo padomes vairākums atzinis, ka stāvoklis Ziemeļgrieķijā ir drauds pasaules mieram.

Reuters ziņo no Atēnām, ka gaidāma Grieķijas valdības pārkārtošana. Tā laikam notikšot, tiklīdz ministru prezidenta vietnieks un ārlietu ministrs Caldariss atgriezīsies no Nujorkas. Drošības un sabiedriskās kārtības ministrs ģenerālis Zervass nedēļas sākumā atstājis valdības sēdi un paziņojis, ka ir neapmierināts ar Grieķijas ģenerālštāba rīcību.

BBC, NYHT

APSPIESTA MILITĀRA SACELŠANĀS ALBĀNIJĀ

Vai Belgradē runā par „slavu federācijas" dibināšanu

Angļu un amerikāņu prese ziņo, ka Belgradē pašlaik top jauna Dienvidslavijas un Bulgārijas apvienība, kas vēlāk varbūt tikšot paplašināta par Eiropas dienvidslavu vai Balkānu valstu federāciju. Par apvienību runā maršals Tito un Bulgārijas ministru prezidents Dimitrovs.

Angļu laikraksts „Evening News" raksta, ka pirmā vietā ir sarunas par savstarpīgu Dienvidslavijas un Bulgārijas palīdzības paktu. Pēc šī laikraksta ziņām, sarunas ir tikai daļa no plašā Padomju Savienības plāna radīt Eiropas dienvidaustrumu valstu bloku, kuŗa spēcīgākās militārās valstis būtu Dienvidslavija un Bulgārija. Nākošais plānotās federācijas loceklis būšot Albānija.

Pēc amerikāņu radio informācijas, Anglijas ārlietu ministrijas speciālisti sagaida, ka Dimitrovs un Tito Belgradē vienosies par jaunas „Maķedonijas republikas" dibināšanu. (Maķedonijas territorijas lielākā daļa pieder Grieķijai). Arī „New York Herald Tribune" raksta, ka Maķedonijas jautājums katrā ziņā būs viens no svarīgākiem Belgrades apspriežu tematiem. Dienvidslavija jau Parīzes miera konferencē pieprasījusi sev Maķedonijas austrumu daļu, bet Bulgārija tās rietumu daļu Trāķiju. Laikraksts piebilst, ka pirms divi gadiem pieņemtā Dienvidslavijas satversme izstrādāta tā, lai tai katrā laikā varētu pievienoties ikviena valsts vai zeme, kas to vēlētos.

„Evening News" papildus izsakas, ka līdz šim Dienvidslavijas un Bulgārijas tuvināšanos kavējušas personīgas dabas nesaprašanās starp Dimitrovu un Tito. Tagad tomēr kremlis esot abiem paziņojis, ka šīs nesaskaņas jāizbeidz.

Reuters ziņo, ka Dimitrovs apspriežu laikā Belgradē teicis runu augstākajiem Dienvidslavijas valsts ierēdņiem. Viņš paziņojis, ka pienācis laiks radīt „praktisku, konkrētu un iedarbīgu pamatu mūsu brālībai". Viņš teicis dienvidslaviešiem: „Jūs esat reālisti tāpat kā mēs, un tāpēc mēs nevaram apmierināties tikai ar brālīgām jūtām vien." Pasaules mieram, pēc Dimitrova domām, esot nepieciešams tas, lai Balkāni beigtu būt „pulvera muca". Viņš gan vērsies pret apgalvojumiem, ka esot plānots „slavu bloks", un pieminējis, ka Bulgārijai ir ļoti labas attiecības arī ar Rumāniju un Albāniju, kuŗu iedzīvotāji nav slavi.

Dienvidslavu laikraksts „Borba" (Cīņa) pēc tam rakstīja, ka bulgāru un dienvidslavu tauta par savu vienīgo patieso draugu atzīt Padomju Savienību. Lielbritanija un vēl lielākā mērā amerikāņu imperiālisti vērojot Bulgārijas un Dienvidslavijas republikas vienreizīgos panākumus ar vislielāko skaudību. Abas tietumu valstis esot ar savu rīcību Grieķijā pierādījušas, ka visiem līdzekļiem grib veicināt pilsoņu karus un intrigas pret Dienvidslaviju, Bulgāriju un Albāniju. Atbilde uz šiem kapitālistu mēģinājumiem varot būt vienīgi tā, ka jaunās republikas saslēdz savas rindas vēl ciešāki un apņēmīgāki.

INS ziņo, ka Albānijā apspiesta militāra sacelšanās pret pašreizējā ministru prezidenta Envera Hodžas valdību. No Atēnām ziņojot, ka sazvērestībā iejaukti ap 1200 virsnieku un kareivju. Daudzi karavīri esot ieslodzīti aiz dzeloņstiepulēm. Sazvērestības vadonis esot bijis agrākais Albānijas pretestības kustības vadītājs Radovičika, kas bijis opozicijā Enveram Hodžam.

Štutgartes radiofons ziņo no Prāgas, kā, pēc turienes neitrālo novērotāju uzskatiem, Čechoslovakijas tirdzniecības līgumos, kas pēdējā laikā noslēgti ar Poliju, Dienvidslaviju, Bulgāriju un Ungāriju, esot ietvertas arī politiskas klauzulas, kādas paredzētas arī citu Eiropas austrumu valstu savstarpējos līgumos.

Berominsteras radio sniedz Reutera ziņu, ka Padomju Savienība pieprasījusi atlikt Vācijas satelitu valstu miera līgumu parakstīšanu līdz tam laikam, kamēr šīs valstis pašas būšot līgumus ratificējušas. Principā Padomju Savienībai pret līgumiem vai to parakstīšanu iebildumu neesot.

BBC, NYHT

Archibīskaps prof. T. Grīnbergs apmeklēs arī Dāniju

Archibīskaps prof. T. Grīnbergs ar savu sekretāru mācītāju E. Rozīti Zviedrijā apmeklējis vairākas latviešu un arī zviedru draudzes. 23. jūlijā archibīskaps piedalījās mācītāja J. Teriņa 25 gadu amata jubilejas svinīgā dievkalpojumā Stokholmā. Tai pašā dienā archibīskaps iesvētīja Stokholmas latviešu skautu vienības karogu. 2. augustā archibīskaps izbrauks uz Dāniju, kur apmeklēs latviešu nometnes, un Eslingenā atgriezīsies 5. vai 6. augustā.

Prasa apturēt reparāciju piešķiršanu Padomju Savienībai

JAUNA ĀRLIETU MINISTRU VIETNIEKU KONFERENCE OKTOBRĪ

Padomju Savienība pieņēmusi Anglijas aicinājumu piedalīties četru lielvalstu ārlietu ministru vietnieku konferencē oktobrī Londonā, otrdien paziņoja Anglijas ārlietu ministrijas pārstāvis. Konferencē piedalīsies tie ārlietu ministru vietnieki, kas kompetenti Vācijas jautājumos. Konferences uzdevums būs sagatavot pašu ārlietu ministru sastapšanos Londonā.

Francija otrdien UN saimniecības un sociālo lietu padomē aicināja Padomju Savienību atmest neuzticību un piedalīties Maršala Eiropas jaunuzbūves plāna reālizēšanā. Francija cenšoties panākt vispārēju vienošanos Maršala plāna lietā un pašreizējo stāvokli nekādā ziņā neuzskatot par galīgu.

Angļu un amerikāņu sarunas par abu Vācijas joslu saimniecisko nākotni Londonā pastiprinājušas uzskatu, ka četrvalstu vienošanās par Vācijas saimniecisko vienību tomēr vēl ir tikpat tālu no īstenošanas, kā visu laiku. Pozitīvi gan vērtē Padomju Savienības gatavību piedalīties ārlietu ministru vietnieku apspriedēs. No tā secina, ka Padomju Savienība neplāno nekādus grozījumus tais lēmumos par Vācijas problēmu kārtošanu, kādus pieņēma ārlietu ministru vietnieki Maskavā un kas jāvirza tālāk novembrī Londonā, kaut arī Parīzē neizdevās panākt vienošanos galvenajos Eiropas jaunuzbūves jautājumos. Maskavā ārlietu ministru vietniekiem Vācijas jautājumos nodeva apstrādāšanai Vācijas miera līguma sagatavošanu, Vācijas nākošo politisko uzbūvi un UN dalībnieku valstu atlīdzības intereses Vācijā.

Eiropas sadarbības komisija nolēmusi iesniegt arī visiem četriem Vācijas okupācijas joslu virspavēlniekiem tāda pat satura aptaujas lapu, kāda nodota 16 Parīzes konferences dalībniecēm valstīm. Aptaujas jautājumi par atsevišķo valstu rūpniecības spējām un vajadzībām jāatbild līdz 3. augustam.

„New York Herald Tribune" korespondente Higinse ziņo, ka amerikāņu militārā valdība Vācijā ieteikusi Vašingtonai panākt tādu stāvokli, lai Padomju Savienībai nepieškirtu turpmāk vairs nekādas jaunas reparācijas, iekams Padomju Savienība nav ar mieru pildīt Potsdamas līguma nosacījumus par Vācijas saimniecisko vienību. Padomju Savienība pēdējā nedēļā pieprasījusi vēl sešas tēraudrūpnīcas ar 13 miljonu tonnu ražošanas kapacitāti. Pēc ģenerāļa Kleja un citu amerikāņu domām visu turpmāko reparāciju piešķiršana, ieskaitot arī Francijas un citu Rietumeiropas valstu prasības, jāatliek, līdz gūta galīga skaidrība par to, vai izveidosies divas Vācijas ar atsevišķu pārvaldi, vai arī vienota Vācija. Tāpat arī svarīgi zināt Vācijas nākošās robežas, lai izšķirtu, kādas ir tās elementārās rūpnieciskās vajadzības un kas atliek reparācijām. Ja izveidotos patstāvīga Rietumvācija, tad Padomju Savienība, kā izteikušās dažas amatpersonas, nedrīkstētu vairs saņemt „ne kripatiņas no rietumu joslu rūpniecības iekārtas".

NYHT, BBC

Holande noraida prasības uzlabot darba noteikumus

Atgriežoties no apskates brauciena pa Holandi, 7 DP tautību pārstāvji iesniedza Holandes valdībai kopīgu lūgumu pārkārtot noteikumus par darba līgumu slēgšanu. Galvenā prasība bija — saistīt darbā arī inteliģentās profesijas un uzņemt ģimenes. Tagad ar amerikāņu galvenā štāba starpniecību saņemta Holandes valdības noraidoša atbilde. Holande grib tikai fiziska darba strādniekus. Ģimenes holandieši nevēlas uzņemt. Ja darbā aizbrauc vīrs un sieva, arī tad Holandes valdība negarantē, ka abi varēs strādāt vienā vietā.

Augusta sākumā Holandes pārstāvji apmeklēs lielākās nometnes Vācijā, lai slēgtu ar ieinteresētajiem darba līgumus. Holandes piedāvājumā noraidošu lēmumu pieņēma nupat notikušā LCP sesijā Darmštatē.

H. M.

Indija nostājas pret holandiešiem

Indijas pagaidu valdības viceprezidents Pandits Neru paziņojis, ka Indija pieprasīs Indonēzijas konflikta pārrunāšanu UN Drošības padomē. Austrālijas valdība savukārt sagatavojusi pieprasījumu UN pilnsapulcei. Holandes pārstāvis paziņojis, ka Holandei nav iebildumu pret jautājuma apspriešanu Drošības padomē.

Pandits Neru paskaidrojis, ka Indijai nav nodoma atbalstīt indonēziešus militāriem līdzekļiem, kā arī, ka nav domāts pārtraukt diplomātiskās attiecības ar Holandi. Esot gan apsvērta iespēja vizdrīzākā laikā pārtraukt holandiešu gaisa satiksmi pāri Indijas territorijai.

Par pašu kara darbību Indonēzijā ziņas joprojām pretrunīgas. Holandieši ziņo, ka tuvākās dienās viņu militārās operācijas būs galā, bet indonēzieši ziņo, ka saņēmuši holandiešus gūstā un guvuši panākumus vairākās vietās. BBC, NYHT

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 56 (63) 1947. g. 1. augustā

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas.

VARU POLĪTIKA EIROPĀ

Sekojot nesenās vēstures attīstībai, jāsecina, ka mēģinājumi panākt nokārtojumus Eiropai, ja tie bazējas uz divu sfairu sistēmas, nolemti agrākai vai vēlākai neveiksmei. Tādēļ viegli saprotami rietumu lielvalstu centieni katrā Eiropas valstu sadarbības schemā iesaistīt arī Austrumeiropu, apzinoties, ka bez tās jebkādiem nokārtojumiem var būt tikai pagaidu raksturs.

Pirmā pasaules kara beigās britu ģeografs Halfords Mekinders grāmatā „Demokratiskie ideāli un īstenība" aplūkoja briesmas, kas izaug no Eiropas divi sfairām, iesakot Eiropu sadalīt trīs joslās. Pēc Mekindera domām Eiropas mieram ir vitāli, lai starp Vāciju un Krieviju atrastos neatkarīga valstu josla, kas pasargātu Rietumeiropu no tiešas saskares ar austrumiem. Pēc britu ģeografa domām, bez šīs neatkarīgo valstu joslas ilga stabilitāte Eiropā nav iespējama. Otrs pasaules karš pierādīja, ka Mekindera teorija bijusi pareiza.

Ģeografs norāda, ka, ignorējot prasību pēc vidējas joslas valstu neatkarības (valstis no Baltijas līdz Adrijas jūrai), tās nokļūst kāda lielā kaimiņa rokās, pēc kam tas var pārvaldīt Austrumeiropu. (Autora izpratnē no Volgas līdz Elbai). Austrumeiropas pārvaldīšana šai varai savukārt dod iespēju valdīt arī Ziemeļāzijā. Pārējā Eiropa, Āzija un Afrika tādā gadījumā pakļausies šim valdītājam un atlikušā pasaules daļa — „Jaunā pasaule" — pret šo pārējo pasauli, ko pārvaldītu viena vara, būtu nespēcīga un gala rezultātā arī būtu spiesta tai pakļauties.

Šo teoriju labi illustrē vēstures piemērs periodā starp abiem pasaules kariem.

Pirmā pasaules kara noslēgumā Eiropas kontinentā palika tikai viena lielvalsts — Francija. Stāvoklis bija vēsturiski neparasts. Pirmo reizi Eiropas kontinenta sfairu līdzsvars bija tā izsvarots, ka neviena lielvalsts neapdraudēja otru, Vācija bija sakauta. Krievija novājējusi iekšējos notikumos. Itālija kara laikā bija pierādījusi, ka nav vēl izaugusi par lielvalsti. No Baltijas līdz Adrijas jūrai starp Vāciju un Krieviju bija nodibinājušās 13 neatkarīgas valstis, kas neapdraudēja pārējās.

Par spīti Francijas šķietamai stabilitātei, tā ļoti labi apzinājās savas varas robežas. Tai bija tikai 9% Eiropas iedzīvotāju, un tā uzņēmās sargāt „status quo". Vācijas un Krievijas vājums bija pārejošs un Francijai, ja tā gribēja paturēt savu politisko lomu, vajadzēja meklēt sadarbību sistēmā, kas to pasargātu no abu šo lielvalstu pārspēka. Francija iestājās sadarbībā ar jaunajām valstīm, kam gandrīz visām bija kopējas intereses pret Vāciju. Tā kā dažas jaunās valstis jutās Krievijas apdraudētas, Francija pieņēma arī pretpadomju nostāju, kļūdama par šo valstu interešu sargātāju.

Francijas bažas attaisnojās ātrāk, kā to varēja domāt. Jau 1935. g. Vācija bija atguvusi savu spēku. Vācijas apzinātā varas politika labi izprata, ka lai piekļūtu Francijai, jāvēršas pret tās sabiedrotajiem. Manevrējot tai izdevās radīt šķelšanos mazo valstu starpā, pēc kam nebija grūti tās atšķelt arī no Francijas. Šo līdzsvara pārkārtojumu sekmēja arī apstāklis, ka jaunajām valstīm trūka politiska uzskata par savu interešu vitālitāti un tās savstarpējo sadarbību bieži upurēja maznozīmīgās ķildās. Otrs iemesls bija Lielbritanijas tradicionālā politika, kas, baidīdamās no spēcīgas varas Eiropā (Francija bija spēcīgākā), ļāva Vācijai „izaugt" pret Franciju, kamēr tā pati vairs nespēja Vācijas varas pieaugumu kontrolēt un bija spiesta ieiet uz piekāpības politiku, kas beigās abām rietumvalstīm un visai pasaulei kļuva liktenīga.

No 1937. — 1941. g. Vācija kļuva Austrumeiropas saimnieks. Samaksājusi Itālijai ar Albāniju un piekrītot Krievijas interešu sfairai, viņa pievāca visu pārējo Eiropu.

Kā Francija, tā Vācija (un šobrīd arī citas valstis) pilnā mērā ieskatīja Eiropas vidējās joslas lielo nozīmi. Tačū starp franču un vācu ēru ir liela starpība. Francija, pati būdama bez agresīviem nodomiem, attīstīja tā saucamo diplomātisko dominanci. Sabiedroto mazo valstu iekšējās lietās Francijai nebija nekādas varas un tāda to arī nevarēja interesēt. Arēji šī ēra raksturojās ar mazo valstu neatkarības periodu. Vācu ērā šīs valstis bija tikai darba rīki agresijas sekmēšanai un Vācijas rīcību mazajās valstīs raksturoja ierocīem atbalstīta militāra okupācija.

Abi aprakstītie piemēri rāda divas iespējas lielvalstu attieksmēs pret šo joslu. Tā ir vai nu pozitīva, izveidojot šo valstu joslu kā līdzsvaru miera uzturēšanai, kas prasa atsevišķo valstu neatkarību, vai negātīva, izlietojot tās kā svaru ekspansijai, kas prasa šo valstu okupāciju.

Laiks, kad vidējās Eiropas valstis uzskatīja par nezināmu un mazsvarīgu lielumu, pieder vēsturei, pie kam nespēja saskatīt to īsto nozīmi maksājusi smagus zaudējumus visai pasaulei. Modernā politika šo valstu lomu ne tikai ļoti labi apzinās, bet pat piešķir tai izcilu vietu nākošā miera problēmā.

Francijas ēra rāda, ka viena Eiropas lielvalsts, kas ieinteresēta miera uzturēšanā, nav spējīga spēka sadalījumu Eiropā līdzsvarot un tas agri vai vēlu nosveras agresīvās lielvalsts pusē. Iemesls meklējams apstāklī, ka Eiropas vidējo valstu josla nav viens lielums, bet sastādās no atsevišķām mazām valstīm, kuras arī summējot nespēj sevi nodrošināt pret agresīvās varas uzbrukumiem vai citādiem varas aktiem. Bailes no spēcīgajiem kaimiņiem spiedušas tās pieslieties vienai vai otrai lielvalstij, tā izjaucot visu kodolu (un līdz ar to spēku līdzsvaru). Politiķi atzīst, ka vienīgais atrisinājums te ir cieša šo valstu ūnija.

Otrs secinājums — ka Eiropas rietumu valstis vien nav spējīgas kontrolēt varu, kas nostiprinājas Austrumeiropā. Līdz ar to tai paveras ceļš uz tālāku ekspansiju. To gan varētu savienība, kurā piedalītos Rietumeiropas un Viduseiropas valstis, kas tādējādi spētu apturēt ikvienu ekspansiju Eiropā un paglābt pasauli no jauniem kariem. Ar to kļūst skaidra baze, uz kuras dibinās ideja par Eiropas Savienotām Valstīm, kur pat Vācija nevarētu sagādāt briesmas, jo to katrā brīdī varētu savaldīt. Ir skaidrs, ka agri vai vēlu lielvalstis pašas savas drošības labā būs spiestas Eiropas Savienoto Valstu ideju īstenot, kaut arī pašreiz vēl nav pārskatāmi līdzekļi to panākt.

Vebess

Ceturtā daļa
skolas vecuma bērnu franču joslā
neapmeklē skolas

Franču joslas latviešu pārstāvju sanāksmē Ravensburgā apgabala komitejas priekšsēdis A. Dzirne ziņoja par LCP pēdējo sesiju un apgabala komitejas darbu. No plašajām pārrunām par darba jautājumu izrietēja, ka pašreiz gandrīz visi darba spējīgie tautieši atraduši pagaidu nodarbošanos. Pārrunāja arī meža darbu akciju Švarcvaldē un atzina, ka reālie apstākļi tur daudz sliktāki, nekā solīti iepriekš, kāpēc daudzi darbā vīlušies un to atstājuši. Pašreiz tomēr vērojama apstākļu nostabilizēšanās un uzlabošanās. Dažādu līdzīgu sarežģījumu dēļ interese par darbu tieši Francijā tāpēc sobrīd nav liela un to laikam iespaido arī no aizbraucējiem saņemtās ne visai labās atsauksmes par turienes apstākļiem. Nemieri kolonijās un turienes arodbiedrību celtie iebildumi savukārt aizkavējuši izbraukt uz kolonijām arī tām latviešu grupām, kas tur paredzēja nokļūt jau marta mēnesī. Pēc UNRRAs darbības izbeigšanās pārtikas apgādē traucējumu nav, izņemot Freiburgas rajonu, kur pārtikas stāvoklis pasliktinājies.

Plašākas pārrunas izraisīja apgabala tautskolu inspektora T. Sīļa ziņojums par skolu stāvokli. 26,5% no skolas gados esošiem latviešu bērniem franču joslā neapmeklē latviešu skolas. Nevisai labs ir arī skolu vispārējais stāvoklis; trūkst mācības līdzekļu, grāmatu un piedzīvošu skolotāju. Vairāk kā puse skolotāju ir praktikanti bez speciālas paidagoģiskas izglītības. Skolotāju atalgojums zems, caurmērā ap RM 96,— mēnesī. Atzina, ka jāpanāk skolotāju stāvokļa uzlabojums un ka pie skolu neapmeklēšanas vainojami visvairāk bērnu vecāki un pa daļai arī rajonu komitejas. Kritiku neiztur aizbildinājums, ka tuvumā nav latviešu skolas, jo līdz šim nevienai ģimenei ar bērniem nav liegts pārcelties uz rajonu, kur šāda darbojas. Tāpēc nolēma, ka visi skolas gados esošie bērni pakļaujami obligātai skolas mācībai un ka par lēmuma izpildīšanu atbildīgi komiteju priekšsēži un skolu pārziņi. Tur, kur nevar noorganizēt latviešu skolu un bērni apmeklē vācu skolas, noorganizējamas papildu mācības latviešu valodā, Latvijas vēsturē un ģeogrāfijā. Nometnēs, kur nav bērnudārzu, pie skolām organizējamas mājmācības kontroles klases bērniem no 5—7 dzīvības gadam. Pie skolām ar komiteju līdzekļiem noorganizējams mācības grāmatu rezerves fonds, kurā uzkrājamas visas pašreiz brīvās mācības grāmatas. Lai paceltu gara dzīves rosmi, pieņēma izglītības sekcijas ierosinājumu oktobra sākumā sasaukt sabiedriski - kultūrālas dzīves vadītāju darbinieku sanāksmi. Sanāksmei ar referātiem un pārrunās jānoskaidro mūsu gara dzīves jautājumi.

-is

Nometņu dzīve

Par izskrīnēto pārsūdzībām BALK aizrāda, ka novēroti daudzi gadījumi, kad savā laikā dažādās iestādēs iesniegtās pārsūdzības nozudušas. Tāpēc izskrīnētiem ieteicams pārliecināties, vai apellācijas tiešām nonākušas Appeal Board'ā, un šaubu gadījumos iesniegt apellāciju no jauna. Appeal Board Bavārijai atrodas Rēgensburgā, IRO Area Team, Göthe Str. Iespējams, ka apellācijas varēs iesniegt arī Minchenē IRO Center, Schwere Reiterstrasse, Luitpoldkaserne.

Otra Kanādas mežinieku reflektantu grupa, ap 400 vīru, sapulcināta Lībekā Rīgas transitnometnē pārbaudei. Pārbaudē cieši raugās, lai reflektanti nebūtu atradušies vācu armijā un lai tie būtu fiziski spēcīgi.

Instrukcijā par bagāžu strādniekiem, kas dodas darbā uz Angliju, noteikts, ka strādnieku ģimenes galvas var ņemt līdz mantas RM 3000,— vērtībā, bet katrs piederīgais ne vairāk kā par RM 250,—. Par mantām, kas pārsniedz RM 3000,— vērtību, jādabū īpaša atļauja.

Ziemas sēmestrim Darmštates techniskajā augstskolā uzņems ierobežotu skaitu jaunu studentu, pie kam ārzemniekiem sevišķas kvotas vairs nav paredzētas un arī viņus pie uzņemšanas vērtēs pēc tiem pašiem noteikumiem kā vāciešus. Iestāju lūgumi iesniedzami līdz 31. augustam uz veidlapām, kas personīgi saņemamas sekretariātā vai pieprasāmas pa pastu. Tuvākas ziņas sniedz latviešu studentu pārstāvis E. Pētersons-Rušmanis Darmštates latv. nometnes 3. ēkas 6. istabā. Darmštates techinskā augstskola pazīstama ar augstām prasībām un studijas nav savienojamas ar citiem pienākumiem.

Franku novada latviešu ev. lut. mācītāju konferenci Fišbachā bija sasaucis prāvests A. Rumpēteris. Referātus nolasīja prāv. Kullītis un māc. E. Rūsa. Konferences diena pagāja spraigās pārrunās.

Bērnu trieka epidēmiskā raksturā parādījusies Berchtesgādenas un Insulas nometnes apkārtnē. Līdz ar to Insulas nometne slēgta apmeklētājiem-tūristiem un tur nevar arī pārnakšņot.

J. Bormanis ievēlēts pr komitejas priekšsēdi latviešu Centrālajā nometnē Vircburgā. Par komitejas locekļiem ievēlēti G. Salnais, E. Lazdiņa, J. Cimmermanis un K. Velmers, bet revīzijas komisijā A. Smiltiņš, K. Ozoliņš un J. Zankevics.

Ausmas latviešu nometnes komiteja Kleinkecā nolēmusi iesaistīt amata mācībā visus tos nometnes jauniešus, sākot ar 14 g. vecumu, kas neapmeklē skolu.

Archibīskaps Zviedrijā

Zviedru laikraksts „Aftonbladet" par Latvijas ev. lut. baznīcas archibīskapa Dr. T. Grīnberga viesošanos Zviedrijā starp citu raksta: — Ierazdamies šeit no pārvietotu personu nometnes Vācijā, latviešu sevišķi iemīļotais archibīskaps Dr. T. Grīnbergs bija tērpies vecā, nodilušā, lāpītā uzvalkā, kāpēc šejienes latvieši sagādāja viņam jaunu uzvalku. Kad archibīskapam bija jādodas uz Stokholmu, viņš telegrafēja, ka ieradīsies „plkst. 7", ko latvieši iztulkoja tādejādi, ka viņš ieradīsies plkst. 19 vakarā. Sagaidītāji stacijā tāpēc bija ļoti pārsteigti, kad archibīskaps ieradās pie viņiem nevis no vilciena, bet no stacijas puses. Viņš bija ieradies no rīta plkst. 7 un pavadījis dienu, apskatīdams Stokholmu viens pats bez pavadoņiem.

BAVĀRIJAS APG. LATVIEŠU KOMITEJAS KANTĪNĒ
Minchenē, Hercoga Rūdolfa ielā 49,
DABŪJAMA
M. Sostes
ĢEOMETRIJA II. d.
(Stereometrija)
Cena RM 10.—.
Skolas lūdzam steidzami pasūtināt. Uz angļu joslu izsūta tikai uz pēcmaksu.
BALK kantīne

PIE KAIMIŅIEM

LATVIJAS LĪDZSTRĀDNIEKA A. BOLŠTEINA RAKSTA PAR VĒROJUMIEM ANGĻU JOSLAS NOMETNĒS

Ja pirmajā laikā amerikāņu un angļu joslas DP nometnēs dzīves apstākļi bija visumā vienādi, tad pēdējā gadā dažā ziņā vērojama daudzējāda atšķirība. Tādēļ amerikāņu joslas cilvēkam ir interesanti pie tautiešiem „ziemeļos" palūkoties un salīdzināt, kas tur citāds nekā „dienvidos".

Pagājušā ziemā lasījām un dzirdējām par trūcīgo un slikto pārtiku, kādu saņēma tautieši angļu joslā, kur jau kopš laba laika devas pielīdzinātas vācu iedzīvotāju pārtikas normām. Maize ar lielu kukurūzas piejaukumu, bēdīgas kvalitātes kartupeļi, kurus bieži nemaz neizsniedza, daži desmiti gramu taukvielu nedēļā un niecīgi daudzumi barības līdzekļu bija viss, ar ko bija jāiztiek. Tāds uztura stāvoklis ietekmēja ne vien pieaugušo, bet sevišķi skolas vecuma bērnu veselību un darba spējas.

Pašreiz liekas, ka apstākļi šajā ziņā nedaudz uzlabojušies un, salīdzinot ar amerikāņu joslu, kur pārtikas stāvoklis pēdējā laikā arī kļuvis bēdīgāks, starpība ir vairs tikko manāma. Maizes devas ziemeļos, kaut vēl arī ar nedaudz kukurūzas piejaukumu, ir pat lielākas kā amerikāņu joslā, cukura ir gandrīz divreiz vairāk kā šajā pusē, gaļas nedaudz mazāk, visai maz tomēr taukvielu, kuru trūkums stipri izjūtams; pārējie produkti apmēram vienādā daudzumā. Parasti mazās nometnes, kādu angļu joslā vēl diezgan daudz, pārtikas ziņā ir labākā stāvoklī kā lielās. Salīdzinājumā varētu teikt tā: ja angļu joslā ar izsniegtajām nedēļas devām, sātīgi saimniekojot, normāli varētu iztikt divi dienas, tad amerikāņu joslā tās iznāktu trijām dienām.

KO DEVUŠI DĀRZIŅI

Daudzās nometnēs ziemeļos tautieši iekopuši it prāvus ģimeņu dārziņus, kā tas, piemēram, ir Oldenburgā, tā iegūstot krietnu papildinājumu izsniegtajām devām. Tad nu pārējo nedēļas dienu uzturs baistās uz ģimeņu dārziņu ražojumiem un papildus apgādi, bez kuras neiztiek gandrīz neviena ģimene. Lauksaimniecības apgabalos un tālāk no lielpilsētām papildus apgāde ir pilnīgāka, Hamburgā un tās apkārtnē, Ķīlē, Hanoverā grūtāk pieejama un trūcīgāka.

Trūcīgo pārtiku gandrīz visās nometnēs uzlabo mežu strādnieku devas, kas sasniedz 3000 kaloriju un tā kā gandrīz nav nometnes, kur kāds ģimenes loceklis nestrādātu meža darbos angļu vaiadzībām, tad līdz ar to pilnīgāka ir visas šīs ģimenes pārtika. Bez tam meža strādnieki saņem arī nedaudz vairāk cigarešu kā citi nodarbinātie.

Cigarešu devas (arī angļu joslā izsniedz amerikāņu cigaretes) pēdējos četros, piecos mēnešos bās joslas caurmērā vienādas, pie kam angļu pusē stipri vairāk saņēma policija un visi nodarbinātie vēl kārtējo vācu cigarešu devu, bet arī nenodarbinātie 20 amerikāņu cigaretes, ko dienvidos nevienā nometnē jau labi sen neizsniedz. Pēdējā laikā amerikāņu cigaretes gan sāk atvietot ar turku, kas īpaši gatavotas UNRRAs vajadzībām.

Visumā tomēr DP iztika angļu joslā tāpat kā vācu iedzīvotājiem ir trūcīgāka kā amerikāņu joslā, tāpēc arī izskaidrojama latviešu vēlēšanās un nepacietība, pēc iespējas ātrāk tikt projām no Vācijas, jo visi ar bažām raugās uz nākamo ziemu: spēka rezerves un pretestības spējas daudziem sāk izsīkt.

GARĪGĀ ROSĪBA

Jāpriecājās tomēr, ka materiālā puse maz ietekmējusi latviešu sabiedriskās un kultūrālās dzīves plūsmu un aktīvitāti, un, cik gadījās vērot, nereti tieši tajās nometnēs, kur uzturs trūcīgāks, bijis vairāk pašierosmes, uzņēmības un tīra entuziāsma, nekā dažā labā pārtikušā amerikāņu joslas nometnē. Sevišķi rosīgi bijuši teātŗu ansambļi, pat nelielās nometnēs gada laikā iestudētas 6—9 lugas un notikušas 25 izrādes, piem., Ķīlē, Volterdingenā un Grosenbrodē. Bez tam angļu joslā var lepoties ar krietniem reprezentatīviem koriem, piem., Lietiņa jauktais, Zuikas, Dziedoņa un Šlezvigas vīru koris.

Arodu izglītības un pārskološanās darbā gan laikam vairāk veikusi amerikāņu josla, kur šie pasākumi ir sistēmatiskāki un koncentrētāki. Angļu joslā nav tādu iekārtojumu kā vispusīgās tautas augstskolas Eslingenā, Vircburgā, Hanavā, Augsburgā, Fišbachā vai Hersbrukā. Arodu kursu ziņā ziemeļos lielāka vienpusība. Mazāk arī saimniecisku pasākumu, kaut arī nometņu kooperātīvās kopas daudzās vietās darbojas īsti plaši un devušas manāmu labumu visiem iedzīvotājiem.

Visvairāk prātus latviešiem Vācijas ziemeļos aizņem Anglijas darba akcija, un nav nevienas nometnes, kur šo nopietno jautājumu neapspriestu visās variācijās. Noskaņojums par to visumā pozitīvs, lai gan uzskatu dažādība ir diezgan liela; tikpat liela, kā no Anglijas rakstītajās vēstulēs izteiktās domas un vērojumi. Vēstuļu rakstītāji bieži vien vispārina iespaidus un tādēļ ziņas ir pretrunīgas un nedod pareizo apstākļu attēlojumu.

NOPIETNĀS PĀRDOMAS

Visumā jāsecina, ka angļu joslas tautieši — prāvāku ģimeņu apgādnieki, par braukšanu uz Angliju ir mazliet skeptiski noskaņoti, kā tālāk stāvošie latvieši amerikāņu joslā. Sastopoties ar aizbraukšanu, kā saka, vaigu vaigā, daudziem arvien vairāk uzmācās jautājums, kas notiks ar vecajiem cilvēkiem, kuriem nav apgādnieku, un ar invalidiem, kā klāsies daudzbērnu ģimenēm, kuras gan rakstos un runās cildina un izceļ par priekšzīmi, bet kurām, ja arī tās tiktu Anglijā, to apgādniekiem pēc tagad zināmām algām iztiku un apģērbu būs ļoti grūti nopelnīt. Tās ir nopietnākās bažas, ko pārrunā un pārdomā daudzi latvieši — un tās ir ļoti pamatotas. Vieniniekiem, ģimenēm bez bērniem vai arī ar vienu bērnu un bez veciem cilvēkiem, ģimenēm ar bērniem, kas jau vecāki par 16 gadiem, protams, perspektīvas ir citādas.

Daudz sliktākā stāvoklī kā dienvidos angļu joslas latvieši ir grāmatu ziņā, un tikai pašā pēdējā laikā, rodoties dažām plašākām pārstāvībām, rasts kaut cik pieņemams nokārtojums. Vēl nesen ne vien ļoti pieprasītā Kolinsa angļu valodas pašmācības grāmata maksājusi 100 markas, bet arī dailliteratūra un pat daža sēnalu grāmata pārdota par dubultu cenu.

Lielākajā daļā angļu joslas nometnēs jūnija otrā pusē rīkojuma kārtībā bija jāpārvēl komandanti, jo līdzšinējie „esot noskaņoti pret repatriāciju". Ar pavisam maziem izņēmumiem iedzīvotāji izteikuši uzticību agrākajiem nometņu vadītājiem. Visbeidzot, gandarījums ir vērot, ka saticīgums tautiešos nebūt nav zudis, kā to dažkārt mēdz apgalvot. Protams, gandrīz vai visur ir sīki strīdiņi — būtu brīnums, ja pēc diviem nometņu dzīves gadiem to nebūtu, — bet tie tomēr nenomāc kopējas domas un mērķus. Nav mazums nometņu angļu joslā, kur no sirds var priecāties par vienotību un kopēju interešu izpratni vēlēto vadītāju, katra darba darītāja un visu latviešu starpā.

Arv. Bolšteins

VĒSTULES REDAKCIJAI

Fr. Grīnbergs, Minchenē

INFORMĀCIJAS UZDEVUMI

Pie LCK pastāv informācijas birojs. Šī biroja pirmais uzdevums būtu bibliografisku ziņu vākšana Latvijas jautājumā. Joprojām vēl trūkst pārskatamības, kāds īsti ir mūsu jautājuma nostādījums pasaules publicistikā. Sekas tam — mēs nezinām kļūdas mūsu jautājuma iztirzājumos un līdz ar to nespējam neko darīt, lai savlaicīgi labotu un novērstu nevēlamās sekas. Nekad nevajadzētu aizmirst sabiedriskās domas nozīmi mūsu centienu virzienā.

Sevišķi nozīmīga un nepieciešama būtu arī sarakstīšanās ar sabiedriskās domas pētīšanas institūtiem ASV, Lielbritanijā, Francijā, Anglijā, Zviedrijā utt. Tie varētu dot mums ļoti svarīgus materiālus. Pats par sevi saprotams, biroja uzdevums būtu arī interesentus apgādāt ar faktisko materiālu mūsu jautājumā.

Vēl ļoti nepieciešama lieta ir materiālu vākšana par valstīm, kurp varētu novest mūsu tālākās gaitas. Vienpusīga informācija šajā ziņā ir ne vien bīstama, bet var kļūt par katastrofu.

Miris prof. E. Zariņš

Lādes nometnē pie Vezeras 70 gadu vecumā miris prof. Dr. pharm. h. c. Eduards Zariņš, pirmais Latvijas universitātes medicīnas fakultātes dekāns, profesors farmācijas un uzturvielu ķīmijā un uzturvielu laborātorijas vadītājs. Viņš sarakstījis plašāko mācības grāmatu par uzturvielām latviešu valodā un ap 70 zinātnisku darbu gan Latvijas, gan ārzemju zinātniskajos žurnālos. Par nopelniem Latvijas universitātē, kuras organizēšanā ieguldītas arī prof. Zariņa pūles, tam piešķīra goda doktora titulu. Daudz laika prof. Zariņš ziedojis arī sabiedriskiem pienākumiem, būdams LSK galvenās valdes loceklis, Latviešu biedrības runasvīrs un A/S Farmācijas valdes loceklis. Nelaikis bija Letgalijas biedrs un tās filistru biedrības priekšsēdis.

Teodora Zeltiņ
BALĀDE

Savas noska... Zeltiņam nav. ...nājums virza ... aklas iztēles ga... mij pasausa, n... rindas. Pēc vec... autors rūpīgi ... tad nu jo nepe... netīras atskaņa... na un skanīgum... autors sevas 5 ... rindas veido k... bez cezūras. De... sturošanai izra...

Paša rokām ...
Savu dēlu sā...
Visu paveicis ...
Ceļam pirmd...
Redzamas ne...
šas atskaņas ...
vienādās galot...
ritmika. Pasvī...
tikai atstāsta t...
paliekam nezin...
darāmie darbi ...
kādam tēvam ...
Mums ir sva...
Ābrama pārdzī...
pārdzīvojumu ...
stāsta, ne jārāc...
redzams, ir tu...
poētiski atdzīv...
nozīmīga. Tādē...
var mierīgi sv...
padomā par s...
savelkot visu ...
nā spilgtā ainā...
daudz atstāsta ...

Jauna...

Minchenes la...
nība rīkoja di...
ma problēmān...
ja: kaut cik n...
jos sajukušo ...

Prof. P. Sta...
rādīja nacionā...
tīstības gaitu. ...
lismam ir in...
Nacionālisma ...
savus uzplūdu...
gās no pārspī...
otrā virzienā. ...
starp individu...
kollektīvismu. ...
liekamas taut...
No vienas pus...
vids nodrošina...
mi un interese...
nīgi atrisināt ...
blēmas, mēs ...
kādu klātpien...
rai. Jāizpēta ...
Jāizstrādā lat...
izdodama kā ...
darbs oficiālā ...

Neparastu ...
prof. J. Silin...
pārdomātās te...
vērsās pret ko...
gara dzīves u...

Tautas ir ...
nav uzskatām...
dām citām vē...
saules rāmjos...
īpatnējs vērti...
nav. Tauta ir ...
kuras aug ār...
ir saknēs vēr...
vērtībām stāv...
tas.

Eiropas un...
ganiski veselu...
nemasificētos, ...
pieciešams na...
nālais elemen...
polāri spriegu...
mi var nodib...
tumu. Kur š...
stājas panīku...

Mēs nedrīk...
šī pārtveroša ...
īpatnību šau...
pulsēt līdzi ...

Kas...

Bavārijas ...
musi izdot 1...
kopā 1 milj...
būs brošētas ...
gabalā. Grān...
Vilkija Viena...
na, Ernesta H...
fela, Kurta Š...
gas i Gaseta ...
tārā valdība ...
melno tirgu. ...
blicēts 7 milj...
nu izdevumu ...
Melnajā tirgū...
pārtiku un c...

Kādā māks...
laban izstād...
profesora K...
Hitlera un G...
rojums ir tas...
nacistu vado...
duš tos Rich...
kara, varēji...
ferencē ar M...
bītā seja pau...
pet Gēringa ...
juzdāmies ne...
nā mēģina p...
terim izdevi...
no sanāksm...
portretos.

Teodora Zeltiņa
BALĀDES

Jau gadus desmit T. Zeltiņš publicē liriskus dzejoļus gludā apdarē, bet bez jūtamas īpatnības. Viņa divi romāniem nebija mākslas vērtības — šķiet, ka viņš pāragri bija ķēries pie pasākuma, kas vēl nebija viņa spēkos. Izvēlēdamies tagad ar balādi noteiktāku, šaurāku dzejas paveidu un neatlaidīgi ar to nodarbodamies, T. Zeltiņš varbūt būs atradis kaut ko, kas atbilst viņa īpatnībām; vismaz viņš parādījis gribu ierobežoties, tādā ceļā varētu rasties arī panākumi.

Mūsu dzejā balādi piekopj divi veidos: kā īpašu fersifikācijas paņēmienu (t. s. franču balādi) un kā sabura jēdzienu (vācu bālādes izpratnē, balāde ir pantmērā un pantā tuvāk nenosacīts dzejojums, kam jābūt episkam, ar spraigu darbību, kurā piedalās parasti kādi pārdabiski spēki, ar baigu noskaņu un traģisku noslēgumu). Zeltiņš piekopj balādi pēdējā nozīmē. Šim dzejas paveidam ir sarežģītas iekšējas problēmas.

Baigās noskaņas nesējs balādē parasti ir pārdabīgi spēki, kas parādās kā dievišķais vai daimoniskais, gan kā mitoloģiski tēli, gan dabas personifikācijās, gan kā neredzams, bet noteikti aprādīts un jūtams liktenis. Tādēļ balādei parasti izvēlas vecas mitoloģijas un vēstures tēmas. Ir liels jautājums, cik lielā mērā mūsdienu neticīgajam cilvēkam tādas pārdabīgas būtnes var izdoties pārliecinoši mākslinieciski atdzīvināt. Tvert tās tīri aistētiski nebūtu gluži pareizi, jo, neticot šo būtņu reālitātei, lasītājam zūd arī baigā noskaņa, ko tās nes. Tādēļ Mīnchauzena teorija (kuras paraugā dzejo K. Ābele) paredz balādē divi darbības: reāli iespējamo un tikai jaužami mistisko (ko psiholoģiski var iztulkot kā sapni vai hallucināciju). Problēma ar to pārcelta citā plāksnē, bet nav atrisināta: joprojām paliek jautājums, kā baigajiem notikumiem piešķirt pārdabīgu jēgu, bet nesadurties tomēr ar mūsdienu cilvēka visai racionālo pasaules izpratni. Tā kā pārdabīgais taisni ir baigās noskaņas nesējs, tad ar tā psiholoģisku izskaidrošanu baigajai noskaņai jāzūd un panākts ir pretējais gribētam. Liekas, ka mūsdienu cilvēks te var izlīdzēties, tikai liekot pārdabīgā vietā neparasto, ārkārtīgi kāpinātas cilvēku kaislības (ko cilvēks arī var izjust sevī kā svešu spēku) vai liktenību (kas, arī iztulkota kā kauzalitāte ir kaut kas baigs).

Zeltiņu šīs problēmas nenodarbina. Trijās no šešām balādēm viņš ieved pārdabīgas būtnes, nebēdādams, vai mēs tām varam ticēt, neatvieglodams mūsu pārcelšanos tajā garīgajā vidē, kur pārdabīgais vēl sadzīvoja ar ikdienišķo. Divi citās balādēs darbojas tikai ļoti kāpinātas cilvēku kaislības, vienā liktenis. Visas sešas balādes ir pazīstamu temu pārdzejojumi. Te sākas jauna grūtība — reiz formētas vielas pārformēšana gan ir vieglāks darbs un tur samērā noteiktās robežās, bet tūlīt varam dzejniekam vaicāt, ko tad viņš ieliek jaunu, nebijušu vecajā temā. Bībeles nostāsts par Ābrama upuri ir spraigs un spēcīgs. Liekas, ka mūsdienu dziesmnieks to var paplašināt tikai divi virzienos: ar spilgtu, dekorātīvu vides tēlojumu (tas būtu apm. Ādamsona garā un mēs to neieteiktu, jo tas var ātri novest ornamentālā pašmērķībā, aistētizēšanā), vai dot spēcīgu un dziļu ieskatu darbīgo cilvēku dvēselēs, to pārdzīvojumos (psiholoģizētāju ceļš) Zeltiņš savā balādē (Upuris) nav darījis ne viena, ne otra, tā ir tikai pastiepts bībeles notikuma atstāstījums pantos.

Balādē Drezdenes pazudināšana arī variēts pazīstams motīvs: Kristus otrreizēja atnākšana zemes virsū, kur tas redz, ka cilvēki nepazīst ne viņu, ne viņa mācības. Kristus vietā likts Poruks, kas parādās savā atmiņu pilsētā Drezdenē taisni tās sagraušanas brīdī. Situācija ir spēcīga, bet autors to īsti neizmanto, nodarbodamies ar saraustītu un neapnoteiktu savas pieredzes aprakstu bombardēšanas laikā. Poruka parādīšanās nav balādes centrā, un šis pārdabīgais viesis nav baigās noskaņas radītājs, viņš pat kā sargeņģelis izved dzejnieku no briesmām (šai balādei tad nav arī traģiska noslēguma). Spēcīgs ir balādes ievads, bet tajā, tāpat kā beigās bībeles vārdi skan pārāk manieriski.

Pieņemamākā no šī veida balādēm ir Kāzu dzīres kapsētā, kas pārdzejo pazīstamu latviešu tautas teiku. Baigi spokainā noskaņa te liekas pārliecinoša, balādē mazāk lieka un to saista kopā zvanu dunēšanas motīvs. Divaino mirkļa pārvēršanos mūžā te izdevies ticami parādīt.

Divi balādēs rādīta ārkārtīgi sakāpinātas zemes un debesu mīlestības sadursme. No tām Vircburgas vīnā abās darbīgās personās kaislības teicamāk parādītas.

Likteņa balāde Parīzes Sibilla nepamierina, jo tajā nav notikuma, ir tikai divi pareģojumi, viena piepildīšanās parādīta, aprakstot 3 pantos pusi Napoleona mūža, otram pareģojumam vispār nav seku.

Baldisko, baigi traģisko noskaņu Zeltiņš šī krājumu balādēs vēl nav prātis radīt (zināmā mērā varbūt tikai Kāzu dzīrēs kapsētā). Labāk tas viņam izdevies Klauna nāvē (Laiks 1947., 11.).

Ja Zeltiņš pēc neatlaidīgiem pūliņiem uzveiktu valodas pretestību, locīdams to ar skanīgumu, ritmiku, ar apsvērtu kompoziciju, tikai tad viņš nostātos svarīgākā jautājuma priekšā: vai vispār un kādā mērā mums iespējams svešu tautu un tālu laiku notikumus dzejā mākslinieciski atdzīvināt? Vai pūles šajā virzienā vispār kādreiz ir samērīgas ar sasniegumiem?

Vitauts Kalve

Knuts Lesiņš

Nakts jausmas

Galvu segai pieglaud, dzirdi:
Tālu tava birze šalc...
Kas tik biklu satrauc sirdi,
Sapnis vien kā ieva balts.

Plaukstu liec pār acīm, pētī:
Lēni tava gaisma aust...
Neredzami pirksti svētī
Apvārsni, ko nevar jaust.

Elsas krūtīs aiztur, valdies:
Grūta tava mīla bij...
Lēns par sāpēm skanēs paldies,
Kaut tikt pāri pusnaktij!

Celies augšā, logu veri:
Visi putni kaut kur dus...
Zvaigznēm vārdu nav. Ko ceri?
Vientulis un priekšlaikus.

Jaunas domas par nacionālismu

Minchenes latviešu studentu apvienība rīkoja disputu par nacionālisma problēmām. Disputa mērķis bija: kaut cik noskaidrot laikmeta vējos sajukušo nacionālisma jēdzienu.

Prof. P. Starcs savā referātā parādīja nacionālisma vēsturiskās attīstības gaitu. Arī mūsu nacionālismam ir internacionālas saknes. Nacionālisma doma ir piedzīvojusi savus uzplūdus un atplūdus. Jāsargās no pārspīlējumiem kā vienā, tā otrā virzienā. Ir jārod viduscelš starp individuālismu un nacionālo kollektīvismu. Pirmā vietā tomēr liekamas tautas kopējās intereses. No vienas puses, kalpojot tām, indivīds nodrošina savu personīgo nozīmi un intereses, no otras puses, vienīgi atrisinot tautas nacionālās problēmas, mēs līdz ar to varam dot kādu klātpienesumu Eiropas kultūrai. Jāizpēta mūsu nacionālā sūtība. Jāizstrādā latviskās dzīves ziņa, kas izdodama kā kollektīvs standartdarbs oficiālā grāmatā.

Neparastu jaunu domu pilns bija prof. J. Siliņa referāts. Viņa dziļi pārdomātās tezes dažkārt noteikti vērsās pret konvencionālajiem mūsu gara dzīves uzskatiem.

Tautas ir pašvērtība sevī. Tās nav uzskatāmas tikai par līdzekli kādām citām vērtībām Eiropas vai pasaules rāmjos. Katrai tautai ir savs īpatnējs vērtīgs kodols, kāds citām nav. Tauta ir vide, dzīves sakne, no kuras aug ārā kultūras stāds. Viņai ir saknes vērtība. Pāri nacionālām vērtībām stāv citas, kas apvieno tautas.

Eiropas un cilvēces kultūra ir organiski veselumi. Lai tie neiestingtu, nemasificētos, nestandartizētos, nepieciešams nacionālais un pārnacionālais elements. Starp tiem valda polāri spriegumi. Tikai šie spriegumi var nodibināt dzīvu attīstības ritumu. Kur šis ritums aizkavēts, iestājas panīkums.

Mēs nedrīkstam norobežoties no šī pārtverošā veseluma savas nacijas īpatnību šaurībā. Mums ir jāspēj pulsēt līdzi Eiropas gara kustībām, jāspēj dot un ņemt iespējami daudz. Izolācionisms, kas prasa norobežošanos mūsu īpatā latviskā kultūrā, ir naīvs un praktiski neizvedams. Lai kā to kāds gribētu, nav iespējams izrauties no Eiropas kultūras kopības. Neviena tauta nevar pārtikt tikai no tā, ko viņa pati rada.

Kā parādīt citām tautām savus kultūras veikumus?

Latviskās kultūras veikumi būs nozīmīgi tad, ja tie nebūs šauri provinciāli, bet risinās lielās cilvēces problēmas. Provinciālisma šaurumā iestidzis nacionālisms mūs nerepredentēs Eiropā. Latviskums, latviskais ceļš uz sevi pašu nav jāiedomājas kā kāda standartizēta dzīves schēma. Tādēļ arī standartizēta latviskās dzīves ziņa nav iespējama. Te paraugs Rainis. Dziļš latvietis un liels eiropietis.

Mag. philos. K. Lejasmeijers apskatīja reliģijas lomu nacionālisma problēmu atrisināšanā. Reliģijas universālā viedokļa gaismā zūd nacionālā egoisma pamati. Tautas sūtību nevar iepriekš izkalkulēt. Dievs piešķir tautām viņu laiku, viņu darbus. Tautas saglabāšanas problēmas pamatos jālīek doma: modināt reliģijā fundētu cieņu pret dzīvību. Ja mēs dzīvības mākslīgi nevairīsimies, tad tauta izturēs un ies vairumā.

K. O.

Kas un kur?

Bavārijas militārā valdība nolēmusi izdot 10 amerikāņu grāmatas kopā 1 miljonā eksemplāros. Tās būs brošētas un maksās 2 markas gabalā. Grāmatu vidū būs Vendela Vilkija Viena pasaule, Tomasa Manna, Ernesta Hemingveja, Franča Verfela, Kurta Štecherta un Hozē Ortegas i Gaseta darbi. Tādā kārtā militārā valdība grib apkarot grāmatu melno tirgu. Pēc kara Bavārijā publicēts 7 miljoni grāmatu, bet ik jaunu izdevumu izpārdod dažās dienās. Melnajā tirgū grāmatas pārdod pret pārtiku un cigaretēm.

Kādā mākslas izstādē Berlīnē patlaban izstādītas divas gleznas — profesora Klausa Richtera gleznoti Hitlera un Gēringa portreti! Izskaidrojums ir tas, ka portreti abus vācu nacistu vadoņus rāda bez pozes, kāduš tos Richters, noslēpies aiz aizkara, varējis novērot kādā konferencē ar Musolini. Hitlera izvalbītā seja pauž pataloģisku apmātību, pet Gēringa seja viltību, kad abi, juzdamies nenovēroti, privātā sarunā mēģina pierunāt Musolini. Richterim izdevies skices slepeni iznest no sanāksmes nama un izstrādāt portretos.

Kārsts!!!

Pārvietotas personas ir nepateicīgas personas. Reizēm liekas, ka pārvietotās personas pašas nezina, ko viņas grib, tāpat kā viņas nezina, kurp viņas tuvākā laikā atkal pārvietos.

Pagājušā ziemā pārvietotās personas mūsu baraku nometnē vienā gabalā sūdzējās par to, ka ir auksts. Teica, ka salstot.

Jādomā, ka sūdzību dēļ beidzot nolikvidēja UNRRU, kurai nebija pārvietotām personām pietiekama siltuma. Nodibināja IRO. Jaunā organizācija gan teica, ka viņa ir nabaga organizācija, bet vienu sagādāja — sagādāja siltumu.

Tagad pārvietotās personas mūsu baraku nometnē sēž tais pašās istabās, kur ziemā vīstījās segās, un sūdzas, ka esot pārāk karsts. Sēž tāda persona gultas malā, mērc kājas ūdenī, kas sailets lielās konservu kārbās, un saka, ka nevar izturēt. Sasodītās barakas nemaz arī vēsuma nedodot! (Ziemā teica, ka sasodītās barakas nemaz siltuma neturot!)

Jautāju vienai tādai personai, ko tad viņa īsti grib?

Pārvietotā persona atbildēja: „Gribu pārvietoties."

„Uz kurieni?"

„Vienalga kur, bet tikai uz tādu zemi, kur mājas ir mājas un nevis termosa pudeles cauriem sāniem, kur jumti ir jumti un nevis cauras skārda cepešpannas."

„Tad brauksim uz Braziliju," es teicu.

Par to persona kļuva dusmīga. Teica, lai nerunājot par dienvidu zemēm, tepat jau aiz karstuma beidzoties nost.

Lūk, ko nozīmē viens mazs maksimums, kas pielējis to blodu, kas atrodas starp Bavārijas kalniem, ar karstu gaisu.

Dipītis L.,
cilvēks, kas meklē mopus ar palmu vēdekļiem

Jānis Veselis

TEIKSMA PAR MANU MŪŽU

(13. turpinājums)

Jēkabpils, mana skolas pilsēta, stipri papostīta, izšauti logi raudzījās kā akli acu dobumi. Pārgulējām nakti dziļā tumsā. Otrā rītā mums priekšā ritinājās man tik pazīstamais ceļš gar Biržiem, kur bija divus gadus stāvējusi fronte, kur aizdambētā Pudveize bija appludinājusi kokus, cilvēka augumā vēl bija redzami nogulšņu apļi, gar Ažu krogu jeb vēlāko Viesīti, kur mūs pirmo reizi apturēja bārdains vācu landšturmists, pārbaudīdams atļaujas. Gar lielceļu līdz pat Neretai vijās vāciešu ietaisītais šaurais lauku dzelzceļš, pa ko reizēm brauca mazi vagoni ar pukšķošu lokomotīvi kā tējkannu priekšā. Tā bija vienīgā ievērojamā pārmaiņa. Citādi dzimtā zeme mūs sagaidīja ar pavasarīgi atkailinātām ainavām, vēju spirgtumu, tiem pašiem kokiem, kalniem, mežiem, ko pazinu kopš bērnības, tagad uzlūkodams kā vecus labus draugus, ar kleviešu klaigām zemākās vietās. Pabraucām garām Albretiem, uzlūkoju Silalauku, Runtiņu silu, kur bija aizritējusi mana jaukā bērnība. Pie Robežkroga nogriezāmies uz maziem sānu ceļiem. Te sastapām pirmos pazīstamos neretiešus. Āniņos iebraucām vakarā. Vecā māte, Ieva bija dzīva, tāpat vectēvs Pēteris Kalviškis. Priecīga tikšanās pēc gandrīz triju gadu neredzēšanās.

Es paliku mājās, tēvs aizbrauca vēl uz Vidzemi, lai atvestu māti un Annu. Mūsu mājās apmētās vācu saimniecības rotas cālmeistars ar savu skrīveri, dienderi. Arī Kannenieki, Pogēļi, bet viņpus upes Ķāži, Svajāni bija pilni vāciešiem, kas ar savāktajām latviešu mašīnām apstrādāja pamestos laukus. Istabā mums nebija vietas, mēs visi dzīvojām vasaru ratnīcā, klētīs, gubeņos. Es par savu mītni izraudzījos pusīšu klēti. Kur savulaik bija gulējusi skaistā Brača Māruks ar Minnu, tur es sarakstīju romānu Saules kapsēta. Kad tēvs, nopircis Latgalē otru zirgu — tā saukto Ginteriti — atbrauca no Vidzemes ar māti un Annu, tad mums visiem vēl bija jādodas uz Daudzesi, kur vāciešī bija ierīkojuši bēgļu karantīnu, veselības pārbaudi, šķīstīšanās pirti, pasu izsniegšanu. Šai braucienā es atkal redzēju Martu, kas man iepatika vēl vairāk kā tad, kad viņa dzīvoja mūsu mājās.

1918. gada vasara bija nabadzīga. Maizi cepām no auzu miltiem, jo auzas dažus pūrus pavasarī vācieši izsniedza. Melnraibo, pienīgo govi tēvs no Vidzemes bija atvedis, taču sviests ik nedēļas bija jānodod vāciešiem. Ievai bija otra govs, dažas vistas, ar ko viņa bija pārtikusi kara gadus, uzturēdama veco māti. Kaut kā sitāmies, cerību pilni, jo bijām dzimtenē atgriezušies. Lasīju vācu avīzes, nedēļas žurnālu Die Woche, ko varēja dabūt Neretas stacijā. Vācieši ziņoja par milzu uzvarām rietumu frontē, taču vasaras otrā pusē viņiem sāka iet slikti. Tas bija manāms starp rindām, kara ziņojumus minētās vietas nevirzījās vairs uz rietumiem kā sākumā, bet kāpās atpakaļ uz austrumiem. Mūsu vācieši kļuva tramīgi, taču netaisījas vis vēl projām, tikai pirka visādus pārtikas līdzekļus, ko vēl varēja dabūt no palicējiem saimniekiem, kas visu kara laiku bija nodzīvojuši mājās. Vasaru jaukajā Sudmalu salā notika vienreiz zaļumi. Spēlēja vācu kara mūzikanti. Bēgļu jaunatne alka tuvināties, iepazīties, mīlēt. Rīkoja arī mazākas balles („klubas") mājās, bet tās vajāja vācu žandarmi. Zaļumos man neveicās, vispār man neveicās tai lietā, kas katram jaunietim galvenā: mīlestībā. Lielā septiņu gadu ilgā mīlestībā arī pamazām zuda. Jaunā dvēsele, saulaini, gaiši atvērusies, raudzījās nākotnes milzīgajā, starainajā tukšumā.

Vācijā novembrī bija izcēlusies revolūcija. Vācija bija atzinusies par sakautu, lūdza un dabūja pamieru, kura noteikumi aizstāvēja arī mūsu zemi pret izlaupīšanu. Drīz vācu zaldāti staigāja ar sarkanām lupatiņām pie krūtīm tāpat, kā tas bija redzēts Krievijā.

Kad vācieši decembrī bija aizgājuši, pie mums veselu mēnesi nevaldīja neviens. Tas bija skaistākais laiks šai bēdīgajā pārmaiņu gadā. No Latvijas Sarga zinājām, ka nodibināta Latvijas valsts, taču drīz šīs nacionālās avīzes vietā sāka pienākt Cīņa. Lielā tautas sapulcē ievēlēja pagasta izpildu komiteju, kurā iegāja arī mans skolas draugs Ponteviču Juris. Lielinieki manam tēvam zirgu mobilizācijā atņēma melno ķēvīti, kas bija uzticīgi izstaigājusi visus tālos bēgļu ceļus. Pret pavasari sagatavojām „baltgvarda" Jāņa Akurātera komēdiju Kurzeme, kur tēloju mazo Caculа komu. Izrādē piedalījās arī prā, jaunā, melnīgsnējā Baltuža Anna, kas dzīvoja Kanneniekos, tad dailā, sārtā, krāšņā Ābolu Anna. Abas šīs jaunavas man patika, tuva nekļuva neviena. Tas bija laiks, kad nevarēju rimties uz vietas. Man bija jāmeklē cilvēki. Gāju pie diezgan pasvešiem, ja tikai cerēju, ka tie man kaut kā drusku pavērsies cilvēciski. Ar Baltuža Pēteri, reģistrējot iedzīvotājus, apbraukāju divus pulkus, ieskatījos mājās, kas pa kara gadiem stāvējušas tukšas, kur tikai tagad atgriezies bēglis sāka ielikt logus, pielāpāt ēkas. Pilkalnes pulkā pirmo reizi redzēju savādnieku, kas sevi sauca par Engeli Ufiru, bet pēc pases bija Miks Daugavietis. Atcerējos, ka priekš kara iesvētīšanas mācībā biju redzējis Ufira radinieci, tumšmataino, sejā liegi balto Daugaviešu Lizi, par kuru daudz biju domājis, kuras pēdas man bija pazudušas jukās, bet tagad uzzināju, ka viņa drīz pēc tam aizgājusi uz Rīgu, apprecējusies. Viņa vairs neatgriezās uz dzimteni, kur visi ļaudis bija redzami, zināmi, kur katra mūža likteņim sekoja, it kā tas būtu paša likteņis, paša mūžs. Daudz tiku ciemojies samērā intelliģentās Paupuru Annas mājās.

Maijā 1919. gadā lieliniekus no mūsu novada izdzina. Viņiem līdzi aizbrauca arī mana lielā mīlestība. Septiņus gadus tā bija mani iekšēji pasargājusi no daudziem aplamiem soļiem, tagad tā bija beigusies. Viņas tēls atspulgo dzejolī Mīla mūžībā, bet iznākums Lēnajā aukā.

Un lēnā auka rāva koku zarus,
Un saknes ļodzījās un sirdi plēsa,
Bet vētrā mīla pārdzīvoja karus,
Līdz beidzot jaunais miers tās
abas dzēsa.

1919. gada vasara pagāja neziņā. Vārda pēc mums bija latviešu valdība, taču no sākuma uzklīda arī leišu, vācu karaspēka vienības. Lielinieki vēl bija kā Ilūkstes apriņķi, tā arī aiz Daugavas. Gārsene, Dignāja nebija tālu. Lielinieku mobilizācijā, kas notika martā, mani atsvabināja uz divi mēnešiem, pa kuru laiku tos izdzina. Valdības trūkums deva izmocītiem ļaudīm brīvību, taču tautas sapulcēs drīz sāka apkaroties ulmaņieši ar niedriešiem. Niedriešu priekšgalā nostājās Unkāns znots Līvu Jurka, ulmaniešus vadīja Ģēģers, kura puse beidzot uzvarēja, viņu ievēlēdama par pagasta vecāko. Tos, kas kaut kā bija darbojušies lielinieku laikā, drusku vajāja, tā Ponteviča tēvu Lauksargos vācieši bija purinājuši, situši, bet pats Pontevičs bija iestājies Latvijas armijā 3. Jelgavas pulkā, drīz Sudmalu salas zaļumos parādījās pilnā virsnieka uniformā ar saviem kara mūzikantiem, ar triumfu, godu. Zaļumu svētki, balles līčos vai mājās notika bieži, jo jaunieši, aizcietējušies pa kara gadiem, jaunu iesaukšanu apdraudēti, gribēja priecāties.

Šai laikā sadraudzējos ar Brūveru Pēteri, kam bija tādas pašas filozofiskas intereses kā man. Viņa jaunā māsa Anna ar medaini dzeltenīem matiem laikam mani drusku mīlēja, jo vienmēr bija priecīga, kad aizgāju pie viņiem, labprāt pastaigājās ar mani zaļumos, jo dejot es nedejoju, kaut gan ungāru deju reizēm lēcu līdz četrupārī. Tā vasara aizskanēja līgsmi, jauki. Rudenī oktobrī pēkšņi parādījās briesmīgie bermontieši, bargi pavēlēja no mājām savest maizi, tad aizjāja pa lielceļu, bet pie Viesītes tos iznīcināja latviešu komandantūras klaušu kārtībā iesauktie vīri. Drīz pēc tam arī mūsu pagastu mobilizēja. Kopā ar citiem jaunekļiem mani noņēma.

(Turpmāk beigas)

Chronika

6 referāti (prof. A. Švābes, prof. P. Jurevičа, K. Dzilleja, Annas Dārziņas, J. Rudzīša un Angelikas Gailītes) pieteikti rakstnieku dienām Eslingenā 16. un 17. augustā. Līdzdalību paziņojuši arī 25 rakstnieki un dzejnieki. Rakstnieku dienu beigās paredzēts koncerts. Rakstnieku dienu gadījumā organizējamās grāmatu skates iekārtošanu uzņēmies Felikss Krusa.

Starptautiskā studentu kongresa laikā Minchenē, kurā piedalās arī Minchenes latviešu studentu apvienība, apvienība sadarbībā ar BALK paredzējusi šādus sarīkojumus: 8. aug. pl. 10 Latviešu studentu savienības paplašināta sēde, pl. 22 studentu sarīkojums, 10. aug. pl. 10,30 latvju baleta izrāde, pl. 15 A. Teichmaņa, H. Lūses un H. Štraucha koncerts, 11. un 12. aug. studentu ekskursija kalnos un 17. aug. pl. 10,30 Valkas latv. kora koncerts dirig. A. Kalniņa vadībā.

Brīvā Latvija — latviešu pretestības kustības laikraksts — atjaunojis savas gaitas arī emigrācijā, Zviedrijā. Laikraksts solās iznākt 2 reizes mēnesī rotatora technikā un pasūtīnāms, iemaksājot abonēšanas naudu (6,50 zviedru kronas līdz gada beigām) Zviedrijā postgiro 259637 uz H. Celmiņa vārda.

LATVIJA, 1947. g. 1. augustā

IMIŅIEM

A A. BOLŠTEINA RAKSTA PAR
U JOSLAS NOMETNĒS

pat nelielās nometnēs gada laikā iestudētas 6—9 lugas un notikušas 2 izrādes, piem., Ķīlē, Volterdingenē un Grosenbrodē. Bez tam angļu joslā var, lepoties ar krietniem reprezentatīviem koriem, piem., Lieliņa jauktais, Zuikas, Dziedoņa un Šlezvigas vīru koris.

Arodu izglītības un pārskološanās darbā gan laikam vairāk veikuši amerikāņu josla, kur šie pasākumi ir sistēmatiskāki un koncentrētāki. Angļu joslā nav tādu iekārtojumu kā vispusīgās tautas augstskolas Eslingenā, Vircburgā, Hanavā, Augsburgā, Fišbachā vai Hersbrukā. Arodu kursu ziņā ziemeļos lielāka vienpusība. Mazāk arī saimnieciskā patstāvīgā sākumu, kaut arī nometņu kooperatīvās kopas daudzās vietās darbojas īsti plaši un devušas manāmu labumu visiem iedzīvotājiem.

Visvairāk prātus latviešiem Vācijas ziemeļos aizņem Anglijas darba akcija, un nav nevienas nometnes, kur šo nopietno jautājumu neapspriestu visās variācijās. Noskaņojums par to visumā pozitīvs, lai gan uzskatu dažādība ir diezgan liela. Tikpat liela, kā no Anglijas rakstītajās vēstulēs izteiktās domas un vērojumi. Vēstuļu rakstītāji bieži vien vispārina iespaidus un tādēļ ziņas ir pretrunīgas un nedod pareizo apstākļu attēlojumu.

NOPIETNAS PĀRDOMAS

Visumā jāsecina, ka angļu joslas tautieši — prāvāku ģimeņu apgādnieki, par braukšanu uz Angliju ir mazliet skeptiski noskaņoti, kā tālāk stāvošie latvieši amerikāņu joslā. Sastopoties ar aizbraukšanu, kā sāka, vaigu vaigā, daudziem arvien vairāk uzmācās jautājums, kas notiks ar vecajiem cilvēkiem, kuriem nav apgādnieku, un ar invalidiem, kā klāsies daudzbērnu ģimenēm, kuras gan rakstos un runās cildina un izceļ par priekšzīmi, bet kuŗām, ja arī tās tiktu Anglijā, to apgādniekiem pēc tagad zināmām algām iztiku un apģērbu būs ļoti grūti nopelnīt. Tās ir nopietnākās bažas, ko pārrunā un pārdomā daudzi latvieši — un tās ir ļoti pamatotas. Vieniniekiem, ģimenēm bez bērniem vai arī ar vienu bērnu un bez vecāciem cilvēkiem, ģimenēm ar bērniem, kas jau vecāki par 16 gadiem, protams, perspektīvas ir citādas.

Daudz sliktākā stāvoklī kā dienvidos angļu joslas latvieši ir grāmatu ziņā, un tikai pašā pēdējā laikā, rodoties dažām plašākām pārstāvībām, rasts kaut cik pieņemams nokārtojums. Vēl nesen ne vien ļoti pieprasītā Kolinsa angļu valodas pašmācības grāmata maksājusi 100 marku, bet arī daiļliterātūra un pat daža sēnalu grāmata pārdota par dubultu cenu.

Lielākajā daļā angļu joslas nometnēs jūnija otrā pusē rīkojuma kārtībā bija jāpārvēl komandanti, jo līdzšinējie „esot noskaņoti pret repatriāciju". Ar pavisam maziem izņēmumiem iedzīvotāji izteikuši uzticību agrākajiem nometņu vadītājiem. Visbeidzot, gandarījums ir vērot, ka saticīgums tautiešos nebūt nav zudis, kā to dažkārt mēdz apgalvot. Protams, gandrīz vai visur ir sīki strīdiņi — būtu brīnums, ja pēc diviem nometņu dzīves gadiem to nebūtu, — bet tie tomēr nenomāc kopējas domas un mērķus. Nav maz nometņu angļu joslā, kur no tirds var priecāties par vienotību un kopēju interešu izpratni vēlēto vadītāju, katra darba darītāja un visu latviešu starpā.

Arv. Bolšteins

VĒSTULES REDAKCIJAI

r. Grīnbergs, Minchenē

NFORMĀCIJAS UZDEVUMI

Pie LCK pastāv informācijas birojs. Šī biroja pirmais uzdevums būtu bibliografisku ziņu vākšana par Latvijas jautājumā. Joprojām vēl trūkst pārskatamības, kāds īsti ir mūsu jautājuma nostādījums pasaules publicistikā. Sekas tam — mēs nezinām kļūdas mūsu jautājuma izrādījumos un līdz ar to nespējam savlaicīgi labotu un novērstu nevēlamās sekas. Nekad nevajadzētu aizmirst sabiedriskās darbības nozīmi mūsu centienu virzienā.

Sevišķi nozīmīga un nepieciešama ir arī sarakstīšanās ar sabiedriskās domas pētīšanas institūtiem ASV, Lielbritanijā, Francijā, Anglijā, Zviedrijā utt. Tie varētu dot mums ļoti svarīgus materiālus. Pats par sevi saprotams, biroja uzdevums būtu arī interesentus apgādāt ar faktisko materiālu mūsu jautājumā.

Vēl ļoti nepieciešama lieta ir materiālu vākšana par valstīm, kurp varētu novest mūsu tālākās gaitas. Pašpusīga informācija šajā ziņā ir vienbīstama, bet var kļūt par katastrofu.

Laipnība, darbs un nauda

KO RAKSTA TAUTIEŠI NO ANGLIJAS, KAS TUR JAU STRĀDĀ

Līdz šim gandrīz visi ziņojumi, kas līdz šejienei nonākuši no darbā uz Angliju aizbraukušajiem tautiešiem, nākuši no transita vai izvietošanas nometnēm. Tikai tagad sāk pienākt vēstules no tautiešiem, kas Anglijā jau iesaistījušies darbā. Starpība starp viena un otra rakstura vēstulēm ir diezgan liela.

Lūk, ko raksta latviete otrā dienā pēc iesaistīšanās darbā kādā Mančesteras kokvilnas fabrikā, kur viņa apmācās pie spolējamām mašīnām: „Troksnis ir ellišķīgs, tā kā nevar saprast ne vārda latviski, kur nu vēl angļu valodā. Mani un J. jdzi novietoja kādā angļu ģimenē pansijā. Saimnieki ir laipni un liekas, visādi grib mums izpalīdzēt. Bet mēs gandrīz nekā neprotam angliski..."

Tā pati tautiete desmit dienas vēlāk raksta: „... J. jkdze strādā pie mazās mašīnas, bet man jāstrādā pie lielās. Esmu lielāka augumā un manai mašīnai gatavās spoles jānovieto augstāk, arī dzijas augstāk jāpiesien, kur viņa nevarētu aizsniegt. Ar acīm jau pārzinu abas mašīnas, bet vajadzīgo veiklību vēl neesmu piesavinājusies. Pie mazās mašīnas apmācītāja angliete ir vēlīgāka un vairāk parāda, bet mana apmācītāja ir nenovēlīgāka. Man ļoti jāuzmanās, kad viņa iet spoles apmainīt, viņa to ļoti veikli izdara tad, kad man kaut kas cits jādara. Bet arī es esmu neatlaidīga un vērīgi uzmanu katru viņas kustību. Priekšniecība ļoti laipna un ar mums apmierināta. Direktora palīgs pat vadāja mūs savā automobilī un palīdzēja nokārtot visas lietas. Arī fabrikas māsiņa gādā par mums, kā par atstātiem bērniem. Šodien aizveda uz baznīcu un mūzeju. Mācītājs pienāca klāt un apvaicājās, no kurienes mēs esot. Šejienes avīzēs bija rakstīts, ka atbraukušās latvietes strādā tekstilfabrikā.

Aizvakar saņēmām pirmo algu — 30 šiliņus un 5 pensus. Par tādu iznākumu bijām ļoti pārsteigtas. Nedēļā mums jāmaksā saimniecei par istabu un pansiju 30 šiliņu, fabrikā pusdienas maksā 1 šiliņu un 5 pensus un tramvajs dienā 2 pensus. Direktora palīgs iedeva katrai vēl mīlestības dāvanu 5 šiliņus. Bet ar to vēl nevaram segt savus izdevumus. Labi, ka atlikuši daži šiliņi no transitnometnē izdotās kabatas naudas. Redzēsim, kā būs vēlāk, kad tiksim pašas pie savām mašīnām. Bet paslaik dūša papēžos. Paši angļi ir neizsakāmi laipni un visur mūs saņem ar smaidiem, bet no tiem vien dzīvot nevaram. Arī pansijas saimnieki ir gaužām laipni, māja tīra, ar smaidu mūs izvada, ar smaidu sagaida, bet... uztura tā kā pamaz. Liekas, būs jāmeklē pašām istabiņa.

Ar mums kopā brauca vēl kādas 20 latvietes. Viņas strādā kādā kokvilnas fabrikā. Arī tur apstākļi neesot nekādi spožie. Vislielākās neērtības tomēr sagādā angļu valodas neprašana, bet ar laiku to iemācīšos. Zināmu vārdu krājumu jau esmu piesavinājusies. Svētdien saimniece paņēma mūs līdzi ciemā pie savas māsas. Paņēmām līdzi vārdnīcas un tad kaut kā varējām saprasties."

Kāds lauksaimnieks ar sievu no Fulsetonas ziņo, ka pirms darba līguma slēgšanas darba ministrijas pārstāvis viņus aizvedis vispirms iepazīties ar nākamo darba vietu. Ceļā pastāstījis, ka saimniecība esot viena no labākajām apgabalā un saimnieks progresīvs cilvēks, jo, kamēr citi baidoties DP pieņemt darbā, viņš esot izšķirties par pieņemšanu. Saimniecība bijusi 70 ha liela, bet tanī tikai 9 govis, 2 zirgi un 1 cūka, aitas nevienas. Pie ēkām neviena koka, pat ne zāļu laukumiņa. Bijis traktors un dažas lauksaimniecības mašīnas, bet tās atradušās tur, kur pēdējo reizi lietotas. Saimnieku dzīvoklis nevarējis lepoties ar sevišķu kārtību. Strādniekiem paredzētā dzīvojamā telpa atradusies bēniņos un iespaids no tās nebijis labs. Saimniecībā bez abiem saimniekiem vēl dzīvojusi saimnieces 40 g. v. māsa, kas arī piepalīdzot darbos, un bez tam vēl vācu kara gūsteknis. Vācietis izskatījies ļoti apaļš un labi izticis. Stāstījis, ka saimnieks esot ļoti labsirdīgs, darbā nedzenot un dzīve esot ļoti laba. Atgriezusies nometnē, lauksaimnieku ģimene ilgi domājusi, vai pieņemt šo darba piedāvājumu. Alga solīta 50 šiliņu nedēļā, sievai drusku mazāk. Beidzot izšķirušies darbu pieņemt.

No Šekspira dzimtenes Stratfordas apkārtnes darba nometnes kāds cits latvietis raksta:

„Dzīvojam šīfera barakās, kas nav sadalītas atsevišķās telpās. Vienā barakā ērti novietojamies 16 cilvēki. Pagaidām te esam 32 latvieši. Saņēmām pārcelšanās naudu 24 šiliņus un 6 pensus. Alga solīta 80 šiliņu nedēļā, no kuras atskaitīs par uzturu. Alga skaitās jau no šodienas, kaut gan darbā, iekams nebūs nokārtotas formālitātes, nesūta. Pagaidām uzpošam nometni. Uzturs ir labs, garšīgs un bagātīgs. Par to jāpateicas arī nometnes pavāram igaunim, kas agrāk bijis viesnīcas pavārs, un kādai mūsu kaucmindietei. Komendants ir latvietis inž. Ārgalis."

Tas pats latvietis nedēļu vēlāk raksta:

„Es un vēl viens latvietis A. tagad strādājam farmā Stratfordas tuvumā. Saimniecība, liekas, lopkopības rakstura: ir līels vēršu ganāmpulks un tikai dažas govis. Ravējam dārzu, kas aizaudzis nezālēm līdz ceļiem. Šodien izlabojām arī sētu, kuru naktī vērši bija salauzuši. Ganību rajonā ir kūts, pie kuras dzīvoklis lopu apkopējiem ziemā. Tas iekārtots vecā dzelzceļa vagonā un nav sevišķi piemīlīgs. Saimniekam par lauksaimniecību, liekas, maza interese. Pats viņš reti mājās un lauku darbus nestrādā. Viņam tuvējā pilsētiņā liela mechaniska darbnīca. Pret mums saimnieks ļoti laipns un draudzīgs. Slinkot tomēr nevar, jo brīdināja, ja nestrādāsim kā pienākas, tad būs jābrauc atpakaļ uz Vāciju.

Braucot rītos darbā, nometnē iedod līdzi pusdienai 6 sviestmaizes, bet dažiem tās liekas: viens otrs farmers dod ēst 2—4 reizes dienā, pie tam daudz saldo ēdienu. Liekas, angļi raugas uz mums kā uz ļoti izbadējušiem cilvēkiem. To pašu A. vakar aizveda strādāt uz saimnieka pilsētas darbnīcu. Tur darbnīcas strādnieki angļi viņu spiešus apdāvinājuši sviestmaizēm. Netālu no nometnes atrodas sieviešu atpūtas nams. Vakaros tur rīko balles, kuras apmeklē arī mūsējie. Tur pateikts, lai no mums neņem maksu par ieejas biletēm. Vienu vakaru tur piebraucis auto ar sviestmaizēm, izdalīšanai mums. Mūsējie pateikušies, bet tikai viens sviestmaizes paņēmis. To nu istabas biedri tagad izzobo.

Ēdienu darbā saņemam dažādās vietās. Divi no mums strādā pie mācītāja un plauj kapsētā sienu. Te kapus nekopj un tie izskatās kā zāļāju lauks, kurā paceļas tikai piemineklī. Šie tautieši ēd — baznīcā. Mēs ar A. ēdam uz lauka. Kādi citi savā darba vietā ēd klētiņā, bet vēl kādam kollēgam darba vietā par ēdamistabu ierādīta... vistu kūts.

Mazs sīkums, kā angļi skatās uz strādāšanu. Darba nometnē, uzpošot tās apkārtni, kāds mūsējais strādājis kurpēs. Tanī brīdī nometnē ieradies augstāks angļu ierēdnis. Pamanījis puisi kurpēs, viņš to norāidījis no pagalma, paskaidrodams, lai atrāk nerādās, kamēr nebūs dabūjis darba apavus.

Pirkt te var dabūt visu, ja tikai ir nauda. 4 lampiņu radioaparāts maksā 17 mārciņas. Radioaparātus pārdod arī uz nomaksu: jāiemaksā 6 mārciņas, bet atlikusī summa jānomaksā pa 1 mārciņai nedēļā. Velosipeds maksā 12—15 mārciņas, vīriešu uzvalks sākot no 5 mārciņām, kurpes — 1,5—2,5 mārciņas. Ir arī veikali, kas tirgojas arī lietotām mantām, kas ievērojami lētākas. Lietotas drēbes un apavus pērkot nav vajadzīgi arī apģērbu punkti."

Tādas ir vēstules. Tās rāda, ka, tāpat kā visur un arvien pasaulē, arī Anglijā iekārtošanos noteic prasme, darba veiksme un — arī gadījums. Pārī visam tam spilgti samanāms fakts, ka naudas vērtība Anglijā ir liela ne vien tāpēc, ka par to var iegūt dažādas vajadzīgas un derīgas mantas, bet jo īpaši tāpēc, ka tā ir sūri grūti jānopelna un mazākais sākumā mūsējie daudz šīs vērtīgās naudas nopelnīt nevarēs. Fr. St.

Pa DP preses slejām

Ukraiņu laikraksts „Nasze Zitia" ziņo: ar amerikāņu iestāžu atļauju Štutgartē sācis darboties privāts birojs padomu došanai izceļotājiem: „Emigration Advisory Office". Pasta adrese: Štutgartē, Brunhildenweg 4. Pasta skapītis 729. Trešdienās, sestdienās un svētdienās birojs slēgts.

Lietuviešu laikraksts „Mintis": trimdā Vācijā atrodas apmēram 150 lietuviešu profesoru un docentu, un tikpat liels skaits rakstnieku un mākslinieku.

Lietuviešu laikraksts „Teviškas Garsas": Šenfeldas nometnē (Ziemeļbavārijā) notika 2 dienu dziesmu svētki, kuros ielūgti visi trimdā dzīvojošie lietuviešu mūziķi un diriģenti. Lietuviešu reprezentācijas koris „Čiurlionis" ar lieliem panākumiem koncertēja Frankfurtē. Sarīkojumā bija ielūgti visu tautību studenti un turienes universitātes profesori.

Lietuviešu lauksaimnieku apvienības sanāksmē Hanavā pārrunāta arī izceļošana. Uz Beļģiju devušies vairāk nekā 1000 lietuviešu. Domā, ka izbraucēju skaits uz turieni palielināsies. Par izceļošanai uz neilgu laiku vispiemērotāko lietuvieši iesaka Angliju, bet paliekošai izceļošanai ASV un Kanādu.

Lietuviešu laikraksts „Teviškas Garsas" plašākā rakstā dedzīgi ieteic lielāku uzmanību veltīt tekstilrūpniecības, galvenokārt vērptuvju strādnieku sagatavošanai. Tekstilrūpniecība vēršas plašumā daudzās aizjūras un Eiropas valstīs. Darbu šeit iespējams veikt arī mazāk fiziski spēcīgiem, un tam var sagatavoties ļoti daudz teorētiskās mācībās. Laikraksts aicina izveidot vērptuvju strādnieku kursus, kas neprasa dārgus skolotājus; sakomplektējot attiecīgos speciālistus, iespējams sniegt aroda zināšanas krietnam skaitam. Z. B.

—oOo—

40 stundu darba nedēļa Bavārijā

Bavārijas ministru padome noteikusi iestādēs un uzņēmumos 40 stundu darba nedēļu. Saskaņā ar šo lēmumu vesela rinda uzņēmumu visā Bavārijā jau pārgājusi uz saīsināto darba laiku. Tas darīts lielākā daļā Augšbavārijas valsts un pašvaldību iestāžu, daudzos pārtikas un baudvielu ražošanas uzņēmumos, visās Nirnbergas apkārtnes metallfabrikās, Nirnbergas, Augsburgas un Regensburgas celtniecības uzņēmumos. Gandrīz visos gadījumos strādnieki par saīsināto darba laiku tomēr saņems to pašu agrāko algu, jo lēmums par darba laika saīsināšanu pieņemts „strādnieku novājināšanās dēļ."

SAIMNIECĪBAS PULSS

Britu un amerikāņu joslās pirms kara izlietoja 303.000 t slāpekļa mēslu, bet tagad vācu lauksaimniecība saņem abās joslās tikai 17—20 proc. no šī daudzuma. — Lauksaimniecības ražu samazināšanās sagaidāma dienvidu un rietumu Vācijas apgabalos sausuma dēļ. — Pasaules naftas produkcija kopš 1938. g. pieaugusi gandrīz par 100 milj. t vai 37 proc. — Ārzemju kapitāla ieplūdumiem Vācijā vajadzīga militārās valdības atļauja. Rīkojums attiecas arī uz ameirkāņu firmām. — Koloniju saimniecības veicināšanai un pārtikas produkcijas kāpināšanai britu parlamentā ierosināts dibināt sabiedrību ar 100 milj. märc. kapitālu. — Ogļu patēriņš vācu ķīmiskā rūpniecībā, kas pirms kara bija 5 proc no ogļu kopražas, relātīvi samazinājies uz 3 proc. — Jaunveida auto riepas Amerikā sāks izgatavot ar audiem no mākslīgās nailona šķiedrvielas. — Krievu joslas militārā pārvalde ar Šveici noslēgusi tirdzniecības līgumu. — Bunas produkcija britu un amerikāņu joslā sedz 35—40 proc. no vajadzīgā daudzuma. — ASV darbojas 30.000 kooperātīvu ar vairāk kā 5 milj. biedriem. —oec

Ko domā vācieši

Arī Gincburgas apriņķī nodibinājusies organizācija sabiedriskās domas pētīšanai. Vispirms jaunā organizācija jautājusi 775 personām: „Vai pašreizējā Bavārijas landtaga lēmumi patiešām atbilst iedzīvotāju vairākuma politiskai gribai?" Ar jā uz šo jautājumu atbildējuši 33,2%, ar nē atbildējuši 43 proc. Pārējie no atbildes izvairījušies. Uz otru jautājumu, vai landtags uzskatāms par nebrīvu, ar jā atbildējuši 40,1 proc., ar nē — 31,3 proc., no atbildēšanas vairījušies 28,6 proc. No visiem iztaujātajiem 53,9 proc. domājuši, ka landtags nevar pieņemt patstāvīgus lēmumus, iepriekš neuzzinājis militārās valdības domas, 46,5 domā, ka landtaga sastāvs vispār neatbilst politisko interešu grupām Bavārijā. SL

Lielās un mazās nometnes

Nesen gadījās būt dažās latviešu nometnēs Nirnbergas apkārtnē. Tās nav bieži daudzinātas ne ar labiem dzīves apstākļiem, ne ar darbīgumu, ne ar savu skaitlisko sastāvu, kaut arī tas nav gluži sīks. Drīzāk var teikt, ka brīdinoši daudzinātas šo nometņu bēdīgās telpas, novietojuma nemīlīgums. Un tiešām, pāri nabadzīgajam smilšu un krūmāju laukam tuvojoties Valkas nometnes barakām aiz stiepuļu žoga uz iztālēm tikpat bēdīgā smilšu lauka, nekas piemīlīgs arī skatu neiepriecina. Bet tas tā tikai iztālēm raugoties. Ieejot pašā nometnes novietojumā, acīs vispirms durās tīrība — labi noslaucīta galvenā iela, tīri trotuāri, nekur neredz tukšas kārbas, papīrus, saslaukas. Otrs, kas patīkami skatam — daudzie, glītie puķu dēstījumi gar ejām un pie barakām. Nevienā nometnē tikai košuma nolūkos neesmu redzējis tik daudz puķu!

Kā te izskatījies pag. rudenī, kad še saradušies tagadējie nometnes iemītnieki, to vēl rāda blakus nometnes apdzīvotai daļai neapdzīvotā daļa. Kamēr tā ieguvusi tagadējo izskatu, tur vajadzējis daudz pacietības, pūļu un dziņas pēc glītuma. Un valceniešiem to nav trūcis. Par dievnamiem pārvērstas divas barakas, varbūt, to liecina visuzskatamāk. Ar darbu un pavisam primitīviem materiāliem valcenieši tikuši pie tiešām glītām, kaut pieticīgām lūgšanas vietām. Ev. luterāņu baznīcā latviskuma ieskaņas iekārtā lieliski pasvītro prof. J. Annusa altārglezna.

Netālu no Valkas atrodas Fišbacha, kas vienmēr minēta kopā ar viršu vārdu. Virši pag. ziemas salā daudz cietuši, bet uz priekšu gājis fišbachiešu lielais pasākums — sarkanā grantaināā smiltī ierīkotā dārzniecība, kur tagad aug gan puķes, gan košuma krūmi, gan tomāti, kāposti un citas labas lietas. Divās siltumnīcās briest gurķi un melones. Šis darbs būtu labs temats romānam par trimdinieku dzīvi, kā ar trim vecām lāpstām bruņoti vīri, neatlaidīgi iedami par izvēlēto ceļu, uzceļ savas nozares pasākumu, kurā burtiski viss ir pašu roku darbs un kuru tagad apbrīnot ierodās šejienes vācu tās pašas nozares speciālisti.

Un vēl viens pierādījums no cita novada, no Švābijas. Tur pie Kleinkecas ciema arī bēdīga izskata barakās novietota Ausmās nometne. Darbu skate, kas šajā nometnē nesen notika, rādīja, ka šīs nometnes 1000 iemītnieku vidū izaudzis daiļamatnieku pulciņš, kas ar saviem darbiem darītu godu arī lielākām trimdas vienībām. Arī te trimdinieki būvē radioaparātus, skolnieki izmācījušies pagatavot dažādus saimniecības piederumus, sievieši no nometnes noliktavās saņemtām lupatām iemācījušies pagatavot itin glītus apģērbus pieaugušiem un bērniem, sedziņas, grīdsegas, nemaz nerunājot par dažādiem adījumiem. Tikai viens jautājums paliek neatbildēts, un proti: vai šie pasākumi būtu spējīgi eksistēt arī kā patstāvīgas saimnieciskas vienības ārpus nometnes apstākļiem? Taču tāds jautājums ir vietā par visiem, ne tikai par šo nometņu pasākumiem vien.

Isteni nereti mēs negribot izsakam nepareizības, kad runājam par lielām un mazām nometnēm, jo ne jau iemītnieku skaits nosaka kādas nometnes lielumu. Arī maza nometne var būt l i e l a un liela — maza. Un vēl kas: parasti ir tā, ka tajās nometnēs, kur sākumā apstākļi bijuši sliktāki, tagad tie ir labi, ja ne labāki, kā tajās, kur sākumā jau viss bijis puslīdz gatavs. Darbs, rūpes, kopīgi centieni „sliktajās" nometnēs saliedējuši ļaudis ciešāk, nekā viegli pieietamās ērtības citās. Darbs un konkrētu centienu vienība palīdzējusi atvairīt arī parastos nometņu kļūviņus un strīdiņus un radījusi puslīdz labu sabiedrisku gaisu, kas varbūt ir svarīgākais priekšnoteikumus, lai nometnēs dzīve nekļūtu par neizturamu slogu.

Ed. M.

Mag. pharm. R. Jākobsons

KO var dot ārstniecības augu vākšana

Svešumā savā vai vēlamā nozarē visgrūtāk darbu atrast smaga darba nespējīgiem. Drogu vākšana gan nav nekāda zelta bedre, bet par to šis darbs nav grūts, to var veikt katrs un var arī kādu marku nopelnīt. Arī vajadzīgās zināšanas viegli apgūstamas gan pēc tiešiem norādījumiem, gan grāmatām. Bez tam katrā nometnē atradīsies kāds farmaceits, kas interesantus varēs pamācīt vai iepazīstināt ar dažādiem augiem, to ievākšanu un sagatavošanu. Skolnieki savukārt, vākdami drogas, iepazīsies ar daudziem Viduseiropas augiem.

Vācijā, kā daudzās citās saimniecības nozarēs, arī šī ir padota stingrai uzraudzībai. Bavārijā dziedniecības augu vākšanu un audzēšanu vada Staats Ministerium der Innern. Ministrija tālāko vadību uzticējusi Bayerischer Landesverband für Heilpflanzenbeschaffung e. V., tās mājoklis ir Weilheim, Admiral Hipp-Strasse 6. Šai iestādei ir 4 nodaļas. Mūs pašreiz var interesēt „Abteilung Sammeln", jo tās pārziņā ir savvaļas dziedniecības augu un tēju vākšana. Bez tam katrā apriņķī darbojas šīs nodaļas iecelta un apstiprināta persona „Leiter der Berufssammler". Šī persona tad arī savā apriņķī vada dziedniecības augu vākšanu un izsniedz drogu vākšanas apliecību, bez kuras drogas ievākt un pārdot noliegts. Izsniedz arī vācamo augu sarakstus. Apstiprinātās cenas un prēmijas drogu vācēji saņem pie drogu piegādes. Visvienkāršākais ir visus šos jautājumus nokārtot aptiekā vai drogu lieltirgotavā. Līdzīgā kārtā drogu vākšana organizēta arī citos Vācijas apgabalos.

Pēc šejienes iestāžu rīkojumiem augusta mēnesī Bavārijā jāievāc sekojošas drogas: A v e n ā j u l a p a s, ieteic vākt no jaunajiem avenāju dzinumiem, bez stubļu daļām. B e t o n i k a s l a p a s (Betonica officinalis (rozēm ievāc pirms auga uzziedēšanas. C ū c e n ā j u l a p a s (melno avenāju), (Rubus fruticosus) — ievāc no pirmā gada dzinumiem, žāvē ēnā. L a u k u a t r a i t n Ī š u l a k s t u s (Viola tricolor) ieteic ievākt atsevišķi no dzeltenziedainām un trīskrāsainām. Jāievāc visas auga virszemes daļas. L a u k u m a g o ņ u z i e d l a p i ņ a s jāievāc sausā, saulainā laikā. Ievācot tās nedrīkst saspiest, jo tad žāvējot tās kļūst tumšas. Žāvē plānā kārtā ēnā. L a u k u s k o s t u l a k s t u s (quisetum arvense) vācot augu nogriež līdz zemei. No sākuma atļauts žāvēt saulē, pēc tam ēnā. M a r u b i j a l a k s t u s (Marubium vulgare) ievāc ziedēšanas sākumā no līdz 30 cm gara augšējās augu daļas. Žāvē ēnā plānā kārtā. M ā t z ā l e s l a k s t i e m (Fumaria officinālis ievāc tikai galotnes. P a e g ļ u o g a s derigas vienīgi melnas ienākušās. Žāvē ēnā. P a l a g z d e ņ u l a k s t u s (Asarum curopeum) vāc ar visu sakni. Pēc izrakšanas sakni skalo. No sākuma augu apžāvē saulē, tad ēnā. Augs indīgs. P l u k š u l a p u p l a t k ā j i ņ u l a k s t i e m (Potentilla anserina) savākšanai noder visas auga virszemes daļas. R a s a s k r ē s l i ņ u l a k s t i e m (Alchemilla vulgaris) ievāc auga virszemes daļas bez ziedu stubļiem. Žāvē plānā kārtā. V e c v ī r b ā r d i ņ a s l a k s t i e m (Thymus serpyllum) ievāc augu virsējās, nepārkokojušās daļas. Žāvē ēnā. V ī g r i e z e s l a k s t u s u n z i e d u s (Filipendula Ulmaria) ievāc bez resnajiem stubļiem. Ziedus ievāc un žāvē atsevišķi, bez resnajiem čemuru kātiem. Z e m e n ā j u l a p a s ievāc bez lapu kātiem. Žāvē ēnā.

Namamātes, neaizmirstiet ziemai ievākt ne vien dziedniecības augus, bet arī tējas, garšaugus, ogas un sēnes! Nometnes konservētā barība ir vienmuļa un nepietiekama, tajā trūkst daudzu vērtīgu vielu, kas atrodamas svaigās un svaigi žāvētās tējās, sēnēs un ogās.

ASV ik dienas iznāk 51 miljons eksemplāru avižu

ASV pastāv 1736 dienas avizes, kuru kopīgais metiens ir turpat 51 miljons eksemplāru. Amerikāņu avižu metiens pēdējos gados strauji pieaudzis, konstatēja dienas avižu izdevēju sanāksme Ņujorkā. Ienākumi no sludinājumiem 1946. gadā sasnieguši rekorda apmērus — 898 miljonus dolaru. Esot vērojama cenšanās pēc 5 centu avizes. Avizēm pieder jau 440 radio stacijas, un to skaits vēl turpina pieaugt. Arī ASV vērojams avižu papīra trūkums. Papīra patēriņš 1946. gadā bija 4,2 milj. tonnu un pagājušā gadā pieaudzis vēl par 0,3 milj. tonnu. Izdevēji tādēļ nespēj pieņemt visus sludinājumus, kas būtu iegūstami, nedz arī pēc vajadzības palielināt tirāžu. Izdevēju savienība, kuras biedru lielākā daļa ir arī kooperātīvās ziņu aģentūras „The Associated Press" biedri, par savu prezidentu ievēlēja kādas provinces avizes sekretāru — kasieri, kuŗai tirāžs tikai 23.000, bet kas pastāv jau 120 gadu. NYTOW

Vai arī Eirei mēs kļūsim vajadzīgi

Eiropā ir viena zeme, kas nelauza galvu ne par to, kā ielaist svešus ieceļotājus, ne arī par to, kā aizkavēt svešus ieceļotājus. Šī zeme ir Eire, kuŗas valdība lauza gan galvu par to, kā novērst pašu ļaužu izceļošanu uz citām zemēm. Eires valdības galva Devalera domā, ka viņa valsts iedzīvotāju skaits būtu jāpaceļ no 3 uz 5 miljoniem, bet skaitļi par iedzīvotāju kustību pagājušā gadā rāda, ka 30.000 īru izceļojuši uz citām zemēm, visvairāk uz Angliju. Lielākā daļa izceļotāju ir jaunas sievietes. Pie tam visvairāk īru izceļo no lauksaimniecības apgabaliem, kur cilvēki visvairāk vajadzīgi.

Stāvoklis šai ziņā kļuvis tik ļauns, ka, pēc Reutera ziņām, Eire tomēr drīz sākšot lauzīt galvu par to pašu jautājumu, par ko lauza galvas citas valdības — proti, par to, vai tomēr nevajadzētu ielaist zaļajā salā Eiropas DP. Namamātes, kuŗu kalpones jau aizbraukušas uz Angliju, kur darbs labāk atalgots, iesniegušas valdībai pieprasījumu atļaut vervēt mājkalpotājas DP nometnēs Vācijā.

ĀZIJA M

Kā notiek Tālajos austrumos? Indonēzieši karo ar indonēziešiem. Ķīnas vīri ar mašīnpistolēm nošauj savus ministrus. Jau kopš pagājuša rudens turpinājas franču ar ānamiešiem Indoķīnā. Tieši pēc divām nedēļām atstās Indoķīnu Kopsavilkumu visvienkāršāk angļu žurnālists Bails. Viņš saka: Āzijas tautās ir pieaugušas, kas kā 21 gadu vecas un pieaugušas, pēc alkšņdienas sava dzīvokļa — citiem vārdiem sakot — neatkarību.

Tikšme pēc neatkarības kvēlojuši jau daudz gadu. Tā droši vien vēl daudz gadu būtu turpinājusi kvēlot, ja nebūtu notikusi politiska zemes miza — otrs pasaules karš.

Japāņi izdzina franču no Indoķīnas, holandiešus no Indonēzijas, angļus no Malajas un no Birmas, apņēma pašu Indiju. Viņu kaujas mākslā viņi gan domāja: Āziju Āzijai, bet straujie panākumi, ko viņi guva kara sākumā, parādīja Āzijai, ka arī tautām, ka baltais cilvēks nav nemaz tik neuzvarams un stiprs, kā viņš izlikies. Japāņi modinājā nacionālisma tieksmes visur, kur tie nokļuva. Kad sabiedroto karaspēks, kuŗam karstajā tropu saulē, atņēma japāņu ieņemtās zemes, bija tur pār vēlu — vulkāns jau bija sācis darboties.

Kas noticis pēc tam?

Indijā — angļi piesolīja indiešiem dominijas stāvokli. Indieši ar to viņi neblija mierā. Angļi atzina, ka pilsētā nevarēs, un piedāvāja Indijai neatkarību. Angļi arī izstrādāja plānu neatkarīgās Indijas radīšanai. Indieši nevarēja vienoties savā starpā. Viņi gribēja neatkarību viens no otra. Tā noticis, ka tagad tapis divas Indijas — Industana un Pakistana.

Kur viņi p

Beidzoties otrajam pasaules karam sabiedrotie sāka meklēt aktīvus fašistu un nacistu vadoņus un citu tautu galvenos kolaborantus. To lielākā daļa arī notverta un tiesāta. Bet daļa tomēr līdz šim pratusi izvairīties un vēl tagad slēpjas nezināmās vietās, pie kam dažiem tiesas izmuguriski piespriedušas nāves sodus. Londonas „News Review" sniedz vairākus šādus bijušos varas vīrus, kuŗus vēl nav izdevies atrast, bet kas, domājams, ir dzīvi.

Grāfs Dino Grandi kādreiz bija Musolini labā roka, vienu laiku ārlietu ministrs un vēstnieks Anglijā. Grandi aizbēga no Italijas jau 1943. gadā un viņš tagad dzīvo Portugalē, Lisabonā. Cenzdamies palikt anonīms, Grandi noskuvis melno bārdu. Fašistu partijas pēdējo ģenerālsekretāru, ar nežēlību pazīstamo Karlo Skorcu, par kuŗu vienu laiku teica, ka tas nošauts reizē ar Musolini, 1945. gada decembrī arestēja Milānā. Nākošā dienā viņu atkal atlaida.

Gandrīz puse no itaļu skolas bērniem vairs neiet uz skolu

Viena no pēckara lauvumiem, kas apdraud itaļu tautas nākotni, ir skolas vecuma bērnu skolas apmeklējuma samazinājums. Lasītnepratēju skaits Itālijā atkal draud pieaugt katastrofālā mērā. Pēc dažu lietpratēju vērtējuma Itālija šai ziņā drīz varot nonākt uz vēl zemāka līmeņa nekā Balkānu valstis.

Lasītnepratēju skaits Italijā gan pēdējo reiz konstatēts tikai 1931. gadā, tad no visiem iedzīvotājiem 20,9 proc. neprata lasīt. Tagad jau šis procents esot daudz augstāks un, ja pašlaik itaļu skolās neuzlabosies, tad tas turpinājot pieaugt. Pēc izglītības ministrijas datiem Italijā ir gandrīz 8 milj. bērnu skolas vecumā. Pastāvīgi skolas apmeklē tikai nedaudz vairāk kā 4 miljoni.

Viens no svarīgākiem iemesliem skolu neapmeklēšanai ir tas, ka nav pietiekamu skolu telpu. Daudzas skolas ēkas nopostītas, atlikušās daudzkārtējumos pieblīvētas ar izbumbētiem, ar bēgļiem vai ar pārvietotām personām. Diezgan parasts stāvoklis ir tas, ka lielo pilsētu bērniem jāapmeklē skolas pa maiņām. Dažās skolās katrs bērns var mācīties ne vairāk kā 2 stundas ik pa katru dienām. Klāt nāk vēl tas apstāklis, ka kara laika morāles sabrukumus mazinājis arī vecāku un skolotāju autoritāti. Daudzi bērni, kam vajadzētu iet skolā, tagad nodarbojas ar melnirdzniecību vai dažādiem vienkāršiem ar zagšanu.

Itaļu skolotāji pārmet valstij, ka tā nav darījusi gandrīz nekā, lai uzlabotu stāvokli uzlabotu. DM

ĀZIJA MOSTAS

Kas notiek Tālajos austrumos? Holandieši karo ar indonēziešiem. Birmā vīri ar mašīnpistolēm nošauj uzreiz sešus ministrus. Jau kopš pagājušā rudens turpinājas franču kaujas ar anamiešiem Indoķīnā. Angļi pēc divām nedēļām atstās Indiju. Kopsavilkumu visvienkāršāk izteicis angļu žurnālists Bails. Viņš saka: Āzijas tautas ir pieaugušas. Tās jūtas kā 21 gadu vecas un pieprasa no aizbildņiem sava dzīvokļa atslēga — citiem vārdiem sakot — neatkarību.

Tieksme pēc neatkarības kvēlojusi jau daudz gadu. Tā droši vien vēl daudz gadu būtu turpinājusi kvēlot, ja nebūtu notikusi politiska zemes trīce — otrs pasaules karš.

Japāņi izdzina francūzus no Indoķīnas, holandiešus no Indonēzijas, angļus no Malajas un no Birmas, apdraudēja pašu Indiju. Viņu kaujas sauciens skanēja: Āziju āziātiem. Patiesībā viņi gan domāja: Āziju japāņiem, bet straujie panākumi, ko tie guva kara sākumā, parādīja Āzijas tautām, ka baltais cilvēks nav nemaz tik neuzvarams un stiprs, kā bija izlicies. Japāņi modināja nacionālisma tieksmes visur, kur tie parādījās. Kad sabiedroto karaspēks, svīzdams karstajā tropu saulē, atkaroja japāņu ieņemtās zemes, bija jau par vēlu — vulkāns jau bija iesācis darboties.

Kas noticis pēc tam?

Indijā — angļi piesolīja indiešiem domīnijas stāvokli. Indieši ar to vien nebija mierā. Angļi atzina, ka citādi nevarēs, un piedāvāja Indijai neatkarību. Angļi arī izstrādāja plānu neatkarīgās Indijas radīšanai. Indieši nevarēja vienoties savā starpā. Viņi gribēja neatkarību arī viens no otra. Tā noticis, ka tagad taps divas Indijas — Industana un Pakistana.

Birmā — janvārī Anglija un birmiešu delegācija vienojās, ka paši birmieši izvēlēs satversmes sapulci, kas lems par pilnīgu neatkarību vai daļēju neatkarību Lielbritanijas valstu apvienības ietvaros. Kā jau toreiz bija paredzams, vēlēšanās uzvarēja „antifašistiskās tautas brīvības līga", kas prasīja pilnīgu neatkarību. Līgu vadīja Birmas stiprais vīrs Aungs Sungs. Bet aizpagājušā nedēļā Aungu Sungu nogalināja kopā ar 6 citiem ministriem. Pasaule tagad gaidīja, vai Birmā sāksies pilsoņu karš, vai arī izdosies saturēt kopā „antifašistu līgu" bez stiprā vadītāja Aunga Sunga.

Indonēzijā — indonēzieši sastādīja republikas valdību Jāvas salā, vēl iekams angļu karaspēks, kas padzina japāņus, bija paguvis pilnīgi okupēt Jāvas salu. Kad angļu armijas pēdās ieradās arī agrākie Indonēzijas kungi holandieši, sākās ilgie strīdi, kas tagad atkal izraisījuši jaunu karu.

Indoķīnā — franči piesolīja anamitiem autonomiju ar noteikumu, ka Francijas karogam joprojām jāplīvo virs visas Indoķīnas un ka Vietnamas valstij (kurā apvienota Tonkina un Anama) kā autonomam apgabalam jāiekļaujas Indoķīnas federācijā, kurai savukārt jāiekļaujas Francijas ūnijā. Vietnamieši sākumā tam piekrita, bet, kad nevarēja vienoties par līguma iztulkojumu, sākās cīņas, kas turpinājušās kopš pagājušā rudens.

Āzija mostas. Āzijas tautas domā, ka tās ir pilngadīgas, un prasa sev pilngadīgo tiesības. Mēs esam tālu no šīm zemēm, tautas, kas cīnās, ir mums svešas un daudz kas mums liekas nesaprotams. Bet ziņas par šiem cīņu laukiem lasot, derētu atcerēties, ka arī mēs piederam tautai, kas vairāk par visu grib brīvību un neatkarību.

Lp.

Kurpju dēļ viens beigts un divdesmit bez samaņas

Pagājušā nedēļā Kaselē notecēja terminš kurpju iegādāšanas atļaujām. Pie kurpju veikala „Salamandra" jau iepriekšējā vakarā sastājās gara pircēju rinda. Kad veikalu no rīta atvēra, sākās spiešanās un stumdīšanās. Kad jātnieku policijai, sanitāriem un Sarkanā krusta māsām izdevās pircējus paklīdināt, tad atklājās, ka viens beigts un 20 saspiesti līdz nesamaņai.

To sauc par disciplīnu. Vācieši, kā zināms, ir lepni uz to, ka viņi ir visdisciplīnētākā tauta. Mēs visi, kas esam stāvējuši rindās pie biļešu kasēm Vācijā, zinām, cik disciplīnēti viņi prot spiesties.

Bet izrādās, ka nav slikti, ja, pēc kurpēm spiežoties, kādu arī nospiež. Tagad par Kaseles notikumu raksta visas pasaules prese.

Kā būtu, ja arī mēs kādā lielākā nometnē, kur izdala kurpes (ja kādā tas notiktu), ņemtu stingrāk paspaidīties. Kad sievas tāpat vien mierīgi stāv rindā pie mantu noliktavas no iepriekšējā vakara, tad neviens par to avīzēs neraksta.

Lp.

DAŽOS VĀRDOS

Francijas valdība nolēmusi apvienot kara, aviācijas un flotes ministriju vienā valsts aizsardzības ministrijā, apvienojot arī visus trīs ģenerālštābus.

UN pārorganizēšanu prasījusi ASV agrāko kara dalībnieku organizācija-Amerikāņu leģions. Leģions vēlas, lai pārkārtotu drošības padomi, starptautisko tiesu, atceltu veto tiesības agresijas gadījumā, radītu stingru atomieroču kontroli un spēcīgu starptautisku armiju.

3000 vīru stipra „komūnistu revolūcionāru" armija apdraudot Dominikāņu republiku. Tā paskaidrojis Dominikāņu republikas sūtnis ASV. Viņš piebildis, ka armija, kas sastādoties no Kubas, Gvatemalas, Venecuelas un Portoriko komūnistiem, esot kaujas gatavībā Kubā aiz Dominikāņu republikas robežām.

Draudzīgi sarokojušies bijušie ienaidnieki — Italijas ekskaralis Viktors Emanuels un Albānijas ekskaralis Cogu. Viņi satikušies Ēģiptē pie karaļa Faruka, kas sarīkojis viesības, lai abus bijušos ienaidniekus salabinātu. Kļāt bijis vēl viens bijušais valdnieks — Bulgārijas ekscars Simons.

Prezidenta Trumena māte mirusi 93 gadu vecumā. Prezidents steidzies pie viņas līdmašīnā, bet nonācis galā par vēlu.

Padomju Savienības rīcībā, pēc amerikāņu armijas ziņām, esot Vācijā izgudrots V ierocis, kas sniedz divreiz tālāk par V 2 šāviņiem, kurus pielietoja kara laikā. Ziņu sniedz UP.

Miera prēmija „Freedom House" piešķirta ārlietu ministram Maršalam par viņa plānu Eiropas saimnieciskai jaunuzbūvei.

Franču ārzemnieku leģionā vairs neuzņems bijušos Padomju Savienības pilsoņus, lai nedotu nevēlamiem elementiem iespēju noslēpties leģionā. Reizē ar veselību tagad pārbaudīs arī visu to ļaužu politisko pagātni, kas gribēs iestāties leģionā.

Bērnu trieka izplatās Austrijā. Konstatēti jau ap 400 saslimšanas gadījumu.

Neveiksme ar policijas prefektiem ir Landshutas pilsētai, Bavārijā: Īsā laikā par blēdībām un nepatiesu ziņu sniegšanu atlaisti vai apcietināti trīs prefekti pēc kārtas.

Leopards norijis mednieka šauteni Ziemeļtransvālā. Zvērs bijis ievainots, bet uzbrucis mednieka tik strauji, ka tas nav paspējis izvarīties. Mednieks turējis šauteni savā priekšā izstieptu un leoparda lēciena spars bijis tik liels, ka šautene ieurbusies zvēra rīklē līdz pat spalam. Otrs mednieks, kas sekojis pirmajam, paguvis zvēru nošaut.

Kur viņi palikuši?

Beidzoties otrajam pasaules karam, sabiedrotie sāka meklēt aktīvākos fašistu un nacistu vadoņus un citu tautu galvenos kolaborantus. To lielākā daļa arī notverta un tiesāta. Bet daļa tomēr līdz šim pratusi izvairīties un vēl tagad slēpjas nezināmās vietās, pie kam dažiem tiesas aizmuguriski piespriedušas nāves sodus. Londonas „News Review" min vairākus šādus bijušos varas vīrus, kuŗus vēl nav izdevies atrast, bet kas, domājams, ir dzīvi.

Grafs Dino Grandi kādreiz bija Musolini labā roka, vienu laiku ārlietu ministrs un vēstnieks Anglijā. Grandi aizbēga no Italijas jau 1943. gadā un viņš tagad dzīvo Portugalē, Estorilā. Cenzdamies palikt anonīms, Grandi noskuvis melno bārdu. Fašistu partijas pēdējo ģenerālsekretāru, ar nežēlību pazīstamo Karlo Skorcu, par kuŗu vienu laiku teica, ka tas nošauts reizē ar Musolini, 1945. gada decembrī arestēja Milanā. Nākošā dienā viņu atkal atlaida. Šinī secībā vēlāk arestēja kādu jezuītu koledžas priekšnieku Milanas tuvumā. Bet par Karlo Skorcu kopš tā laika nekas vairs nav dzirdēts.

No franču nacistiem galvenais meklējamais ir kādreizējais franču fašistu partijas vadītājs Marsels Deā, kas 1944. gadā, kopā ar maršalu Petēnu un citiem Višī valdības politiķiem aizbēga uz Dienvidvāciju. Gandrīz visi pārējie pa šo laiku notverti, vienīgi Deā nē. Viņš aizmuguriski notiesāts uz nāvi. Reizēm paklīda ziņas, ka viņš slēpjoties Parīzē un it kā arestēts Tirolē. — Beļģijas fašistu vadītājs Leons Degrels 1945. gadā no Norvēģijas devās uz Spāniju, kur Franko viņu „internēja". Kad Beļģija 1946. gada augustā pieprasīja Degrela izdošanu, viņam lika atstāt Spāniju, bet viņš „izbēga". Daži domā, ka Degrels esot Brazilijā, bet citi — ka viņš vēl slēpjoties Spānijā.

Kroatijas satelīta valsts „poglavņikam" Ante Paveličam 1945. gadā izdevās aizbēgt, domājams — uz Austrijas angļu joslu vai Italiju. Šī gada sākumā Paveličs it kā manīts kādā dienvidslavu nometnē Eboli, Italijā. Angļu militārā policija izdarījusi daudzas apcietināšanas, bet Paveličs šim tīklam izslīdējis cauri. Maijā viņu atkal atklāja kādā dienvidslavu katoļu iestādē Romā, bet viņš vēlreiz izmuka kā „paters Comezs", tērpies garīdznieka tērpā.

Rumānijas fašistu Dzelzs gvardes šefu Horiu Simu vācieši 1943. gadā pārveda uz Vāciju, jo viņš bija mēģinājis nolikvidēt pašu diktātoru Antonesku. Antonesku un citi rumāņu kvislingi pa šo laiku notiesāti, bet Sima, kaut arī notiesāts uz nāvi, nav atrasts. — Profesors Aleksandrs Zankovs, agrākais Bulgārijas ministru prezidents un bulgāru fašistu vadītājs bija ieguvis palamu „miesnieks". Pag. gadā ziņoja, ka Zankovu arestējuši amerikāņi Zalcburgas tuvumā, bet pēc tam par viņu nav nekādu ziņu.

Pašā Vācijā vairums galveno nacistu dižvīru notiesāti vai arī izbeiguši dzīvi pašnāvībā. No vēl neatrastajiem izcilākais ir Hitlera tuvais palīgs Martins Bormans. Pēc vienas versijas viņš it kā būtu dabūjis galu Berlīnē kādā tanku eksplozijā, mēģinot aizbēgt no valsts kancelejas. Nirnbergas prāvā viņam, pašam klāt neesot, piesprieda nāves sodu. Kopš kapitulācijas par Bormanu uzklīdušas un atkal apklusušas visdažādākās baumas: viņš no slēptuves Bavārijas kalnos diriģējot pagrīdnieku darbību Vācijā, esot manīts gan Zviedrijā, gan Libanonā, Minchenē, Polijā, Urugvajā, Austrijas angļu joslā un vēl citās vietās.

Musolini vecākais dēls Vitorio ieradies pulkveža Huana de Perona pārvaldītajā Argentīnā un radis tur patvērumu. Viņš pieņēmis ierēdņa darbu kādā miesnieku firmā un paskaidrojis: „Mani nekad nav daudz interesējusi politika."

Gandrīz puse no itaļu skolas bērniem vairs neiet uz skolu

Viens no pēckara jaunumiem, kas apdraud itaļu tautas nākotni, ir skolu dzīves sabrukums. Lasītnepratēju skaits Itālijā atkal draud pieaugt katastrofālā mērā. Pēc dažu lietpratēju vērtējuma Italija šai ziņā drīz var noslīdēt uz vēl zemāka līmeņa nekā Balkānu valstis.

Lasītnepratēju skaits Itālijā gan pēdējo reiz konstatēts tikai 1931. gadā, kad no visiem iedzīvotājiem 20,9 proc. neprata lasīt. Tagad jau šis procents esot daudz augstāks un, ja apstākļi itaļu skolās neuzlabosies, tad tas turpināšot pieaugt. Pēc izglītības ministrijas datiem Itālijā ir gandrīz 8 milj. bērnu skolas vecumā. Faktiski skolas apmeklē tikai nedaudz vairāk kā 4 miljoni.

Viens no svarīgākiem iemesliem skolu neapmeklēšanai ir tas, ka nav piemērotu skolu telpu. Daudzas skolas kara nopostītas, atlikušās daudzos gadījumos pieblīvētas ar izbumbotiem, ar bēgļiem vai ar pārvietotām personām. Diezgan parasts stāvoklis ir tas, ka lielo pilsētu bērniem jāapmeklē skolas pa maiņām. Milānas skolās katrs bērns var mācīties ne vairāk kā 2 stundas ik pa divi dienām. Klāt nāk vēl tas apstāklis, ka kara laika morāles sabrukums mazinājis arī vecāku un skolotāju autoritāti. Daudzi bērni, kam vajadzētu iet skolā, tagad nodarbojas ar melntirdzniecību vai gluži vienkārši ar zagšanu.

Itaļu skolotāji pārmet valstij, ka tā nav darījusi gandrīz nekā, lai skolnieku stāvokli uzlabotu. DM

Kā dzīvo STRĀDNIEKS pēckaŗa pasaulē

Amerikāņu rūpniecības žurnāls „Factory Managment and Maintenace" ziņo par plašu pētīšanu visā pasaulē, lai noskaidrotu, kādi pēc kaŗa ir strādnieku dzīves apstākļi dažādās valstīs. Apstākļi pētīti pavisam 14 valstīs. Noskaidrots, ka vismaz četrās no šīm valstīm „strādniekam patiesībā nav nekādas robežas starp sevi un badu." Vislabāk strādnieks tagad dzīvo ASV, kur arī strādnieka darba ražība vislielākā pasaulē.

Tāds stāvoklis esot ne tikai kaŗa sekas, bet lielā mērā izveidojies jau pirms otrā pasaules kaŗa. Lai to pierādītu, amerikāņu žurnāls min šādus illustrātīvus skaitļus par apstākļiem 1940. gadā. Toreiz amerikāņu strādnieks par vienas stundas darba algu varējis nopirkt 7,5 mārciņas maizes, angļu strādnieks 5,2 mārciņas, vācu strādnieks 2,5 mārciņas, bet krievu strādnieks 1,9 mārciņas.

Lai nopelnītu vienu kvieklu, amerikāņu strādniekam 1940. gadā bija jāstrādā viena stunda un 28 minūtes, angļu strādniekam 4 stundas un 3 minūtes, Beļģijas strādniekam 5 stundas un 49 minūtes, francūzim 5 stundas un 53 minūtes, vācietim 9 stundas un 50 minūtes.

Tai pašā 1940. gadā franču strādniekam bija jāstrādā 7295 dienas, lai nopelnītu viduvēju automobili, Vācijā strādnieks varēja iegūt tādas pašas kvalitātes auto par 3522 stundu darbu, tikpat daudz bija jāstrādā angļu strādniekam, bet amerikāņu strādnieks varēja nopelnīt tādu auto ar 853 stundu darbu.

Žurnāls piebilst, ka strādnieku dzīves apstākļus uzlabo nevis plānsaimniecība vai pabalsti, bet gan augsta produkcija ar zemu pašizmaksu.

Par apstākļiem pēc kaŗa žurnāls ziņo sekojošo:

ASV caurmēra strādnieks dzīvo modernā 6 istabu mājiņā, kuŗu nomaksā pa daļām. Viņa rīcībā ir visi mājturības piederumi, bērns brauc uz skolu autobusā. Viņš gan tagad spēj ietaupīt tikai 10 dolaru mēnesī, kamēr priekš kaŗa ietaupīja ap 40 dolaru. Ko ēst viņam ir diezgan. Gadā viņam ir divas nedēļas atvaļinājums un Ziemsvētku brīvdienas.

Francijā strādnieks kopš 1940. gada praktiski strādājis „par vēderu". Viņš 75 proc. no saviem ienākumiem izdod pārtikas sagādei sev, sievai un bērnam. Caurmēra strādniekam ir divas istabas un virtuvīte kaut kur septītā stavā, nav centrālapkures un silta ūdens. Kopš kaŗa sākuma viņš nav varējis iegādāt jaunu uzvalku. Sievai arī jāstrādā.

Anglijā strādnieks, sieva un bērns dzīvo otrā stāvā 4 telpu dzīvoklī, ar vienu kurtuvi un mazu elektrisko sildāmo. Ēdiens trūcīgs. Viņam pieder šujammašīna, uz kuŗas sieva šuj apģērbus, 10 gadu vecs radioaparāts, elektrisks pulkstenis. Ietaupa 6 dolarus nedēļā un noguldījis pietiekami daudz vecuma dienām. Cer, ka tuvākā nākotnē tiks pats pie savas mājas un auto.

Vācijā miteklis bieži vien ir pagrabs zem bumbu sagrauta nama. Pārtikas meklēšana aizņem lielāko daļu sievas laika. Bieži arī strādnieks pats kavē darbu, lai meklētu pārtiku. Ģimenes ietaupījumi un liekie apģērbi jau sen izmainīti pret ēdienu. Strādā 42. stundas nedēļā, jo pie pašreizējā uztura vairāk nespēj).

Zviedrijā strādniekam pieder 3 istabu dzīvoklis paša naminā. Nams pirkts uz 30 gadu nomaksu no pašvaldības vai valsts. Bērns skolā saņem pusdienas par brīvu. Pārtikas un degvielu devas pietiekamas, visumā ēdiens tikpat labs kā amerikāņu strādniekam.

S & Str.

Cenas Berlīnes melnā tirgū nokritušās uz pusi

Berlīnes spekulantus pārņēmusi panika, ziņo „Daily Mail" korespondents. Spekulanti baidās, ka vācieši varbūt pat pilnīgi atteiksies no „cigarešu valūtas". Lielspekulanti, kas tūlīt pēc tam, kad ASV valdība aizliedza cigarešu sūtījumus privātpersonām Vācijā, ieguldīja visus līdzekļus vēl dabūjamās cigaretēs, tagad izskatās, ka viņiem draud pilnīgs bankrots. Viņi pirka cigaretes pa labi un pa kreisi, domādami, ka cenas celsies. Tagad izrādījies, ka notiek tieši pretējais. Kartons cigarešu, kas vēl nesen Berlīnes melnā tirgū maksājis 1200 marku, tagad maksā vairs tikai 700—800 marku. Tai pašā laikā citas melnās tirgus preces, kā kafija, sviests un speķis, kļuvušas apmēram uz pusi lētākas.

Iemesls cenu krišanai esot pirmām kārtām tas, ka vācieši gluži vienkārši vairs nevar atļauties maksāt pārspīlēti augstās cenas. Divos gados, kas pagājuši pēc kaŗa beigām, vācieši praktiski jau paguvuši visas vērtslietas un liekās drēbes pārdot spekulantiem. Lielākā daļa vāciešu nespēj sadabūt naudu melnā tirgus darījumiem. Bez tam vēl krievi izlaiduši melnā tirgū cigaretes, kas stipri līdzīgas amerikāņu cigaretēm, bet maksā „tikai" 2 markas gabalā.

DM

Mazlidmašīnā ap pasauli 10 dienās

Divi ASV aviācijas veterāni, Tomsons un Mudijs, gatavojas 10 dienu nepārtrauktā lidojumā aplidot zemes lodi nelielā 100 zirgu spēku jaudas mazlidmašīnā, veicot pēc maršruta pāri par 33.000 km. Floridietis Teds Tomsons bija tas pilots, kas kaŗa laikā vadīja pirmo amerikāņu lidmašīnu uz Angliju, bet Hanters Mudijs izgudrojis ierīci degvielu krājumu papildināšanai lidojuma laikā, un viņam kopā ar brāli Hamfreju pieder pasaules rekords mazlidmašīnu ilglidojumā — 223 stundas. Rezultāts sasniegts 1939. gadā. Mudija izgudroto ierīci izmantos arī pasaules aplidojumā, kuŗā abi lidotāji bez nosēšanās domā veikt ceļu no Ņujorkas uz Iriju, Grieķiju, Iraku, Indiju, Ķīnu, Japānu, Aleutu salām, Alasku, Kanādu, lai tad pāri Čikagai atgrieztos Ņujorkā. Starts paredzēts 15. augustā, un lidojumu cer veikt 220 stundās.

NYHT.

Austrija apsūdz padomju armiju spekulācijā

Padomju kaŗaspēks Austrijā atbalstot un veicinot melno tirdzniecību ar augļiem no Dienvidslavijas, tā radot nekārtību Austrijas saimniecības sistēmā un sagādājot jūtamus zaudējumus valsts financēm, teikts oficiālā Austrijas valdības paziņojumā, vēsta Reuters. Pēc austriešu pārtikas ministrijas ziņām par septiņiem šiliņiem kilogramā pārdoti ķirši, kas padomju armijas automobiļos piegādāti no Dienvidslavijas. Piegādātāji bijuši Dienvidslavijas pilsoņi, kas atrodas padomju armijas dienestā. Iegūtā šiliņu valūta izmantota mašīnu iepirkšanai, kas savukārt nogādātas uz Dienvidslaviju. Visi šie darījumi veikti bez Austrijas valdības piekrišanas.

Kā Reuters tālāk ziņo, pārtikas ministrija norādījusi, ka uz Austriju nogādātas veselām auto kravām plūmes, aprikozes un tomāti it kā padomju kaŗaspēka vajadzībām Vīnē. Liela daļa tomēr nav izlietota šīm vajadzībām, bet pārdota austriešu lieltirgotājiem par daudz augstākām cenām, nekā noteikusi Austrijas valdība, vai arī pārdota tieši patērētājiem par trīskārtējām cenām. Līdzīgā nelikumīgā kārtā Austrijā nokļuvuši arī citi pārtikas līdzekļi, un par tiem iegūtā valūta izmantota nekontrolētiem austriešu rūpniecības ražojumu izdevumiem.

UN plāno jaunu pasaules kalendāru

Jautājums par kalendāra reformas vajadzību jau nodarbināja savā laikā Tautu Savienību, par to runāts Anglijas parlamentā, ASV kongresā un daudzu citu valstu likumdošanas iestādēs. Kalendāra reformas jautājums īsteni nav apklusis no pat tagadējās kalendāra sistēmas sākuma 1582. gadā, kad pāvests Gregors III pieņēma tā saukto gregoriāņu kalendāru. Tagad ar to nodarbojas arī UN, kuŗai iesniegti pavisam ap 500 kalendāra reformas priekšlikumu. No tiem apspriešanai izraudzīti tikai kādi divpadsmit. Viens no tiem ir „pozitīvistu kalendārs" ar 13 četru nedēļu gariem mēnešiem gadā. Pagaidām visvairāk atbalstītāju ir tā sauktajam „pasaules kalendāram" ar 12 mēnešiem, kas novērš vairākas tagadējā kalendāra nepilnības, tai pašā laikā pārāk nenoārdot līdzšinējā kalendāra ilgajā lietošanas laikā izveidojušās tradicijas. „Pasaules kalendāra" gads sastāv no četriem vienādiem ceturkšņiem, kam katram viens mēnesis ar 31 dienu un pēc tam divi ar 30 dienām katrā. Ik ceturksnim ir 13 nedēļu, un tas katrs sākas ar svētdienu un beidzas ar sestdienu.

Kalendāra reformas aizstāvji norāda, ka ar jauna gada iedalījuma pieņemšanu rastos dažādi ieguvumi, piemēram, Lieldienas būtu noteiktā datumā, februārim vairs nebūtu 28 dienas utt. Pret kalendāra pārmaiņām visvairāk noskaņotas reliģiskās organizācijas, kā arī žīdi, kas apgalvo, ka jebkādas pārmaiņas sabata iedalījumā apdraudētu viņu reliģiskās tradicijas. Jautājumu UN varēs izšķirt tikai nākošā gadā. DM

— LATVIJA, 1947. g. 1. augustā

...as nometnes

...stām bruņoti vīri, neatlaidīgi te... ...mi par izvēlēto ceļu, uzceļ savas ...zares pasākumu, kuŗā burtiski visi ...pašu roku darbs un kuru tagad ...rināt ierodās šejienes vācu tā ...sas nozares speciālisti.

...n vēl viens pierādījums no ...vada, no Šyābijas. Tur pie Kleh... ...cas ciema arī bēdīga izskata bara... ...novietota Ausmās nometne. Dar... ...skate, kas šajā nometnē nesen ...ika, rādīja, ka šīs nometnes 1000 ...itnieku vidū izaudzis daiļamat... ...ku pulciņš, kas ar saviem dar... ...m darītu godu arī lielākām trim... ...vienībām. Arī te trimdinieki bū... ...radioaparātus, skolnieki izmāci... ...ies pagatavot dažādus saimnieci... ...piederumus, sievieši no nomet... ...noliktavās saņemtām lupatām ...nācējušies pagatavot itin glītus ap... ...pus pieaugušiem un bērniem, se... ...pas, grīdsegas, nemaz nerunājot ...dažādiem adījumiem. Tikai ...ns jautājums paliek neatbildēts ...protīr vai šie pasākumi būtu spē... ...eksistēt arī kā patstāvīgas saim... ...ciskas vienības ārpus nometnes ...tākliem? Taču tāds jautājums ir ...tā par visiem, ne tikai par šo no... ...nu pasākumiem vien.

...steni nereti mēs negribot izsakam ...pareizības, kad runājam par lie... ...un mazām nometnēm, jo ne jau ...ītnieku skaits nosaka kādas no... ...nes lielumu. Arī maza nometne ...būt liela un liela — maza. Un ...kas: parasti ir tā, ka tajās no... ...nēs, kur sākumā apstākļi bijuši ...tāki, tagad tie ir labi, ja ne la... ...i, kā tajās, kur sākumā jau viss ...s puslīdz gatavs. Darbs, rūpes, ...īgi centieni „sliktajās" nometnēs ...edējuši laudis ciešāk, nekā vieg... ...ieietamās ērtības citās. Darbs un ...krētu centienu vienība palīdzē... ...atvairīt arī parastos nometņu ki... ...us un strīdiņus un radījusi pus... ...labu sabiedrisku gaisu, kas var... ...ir svarīgākais priekšnoteikums ...nometnēs dzīve nekļūtu par ...turāmu slogu.

Ed. M.

...ārstniecības ...kšana

...nes sākumā no līdz 30 cm gara ...šējās augu daļas. Žāvē ēnā plā... ...kārtā. Mātzāles lakstiem ...na ria officinālis ievāc tikai ga... ...ēs. Paeglu ogas derīgas vie... ...melnas ienākušās. Žāvē ēnā. ...lagzdeņu lakstus (Aso... ...curopeum) vāc ar visu sakni. ...izrakšanas sakni skalo. No sā... ...a augu apžāvē saulē, tad ēnā. ...s indīgs. Plukšu lapu plat... ...iņu lakstiem (Potentilla ...rina) savākšanai noder visas au... ...virszemes daļas. Rasas krēs... ...u lakstiem (Alchemilla vul... ...s) ievāc auga virszemes daļas ...ziedu stubļiem. Žāvē plānā kār... ...Vecvīrbārdiņas lak... ...em (Thymus serpyllum) ievāc ...u virsējās, nepārkokojušās daļas ...ē ēnā. Vigriezes lakstus ...ziedus (Filipendula Ulmaria) ...c bez resnajiem stubļiem. Ziedus ...c un žāvē atsevišķi, bez resna... ...čemuru kātiem. Zemenāju ...as ievāc bez lapu kātiem. Žāvē

...mamātes, neaizmirstiet ziemai ...kt ne vien dziedniecības augus, ...arī tējas, garšaugus, ogas un sē... Nometnes konservētā barība ir ...mula un nepietiekama, tajā ...st daudzu vērtīgu vielu, kas at... ...mas svaigās un svaigi žāvētās ..., sēnes un ogās.

...ASV ik dienas ...znāk 51 miljons ...ksemplāru avīžu

...SV pastāv 1736 dienas avīzes, ...kopīgais metiens ir turpat 51 ...ons eksemplāru. Amerikāņu avī... ...ņetiens pēdējos gados strauji pie... ...is, konstatēja dienas avīžu iz... ...ju sanāksme Ņujorkā. Ienākumi ...udinājumiem 1946. gadā sasnie... ...rekorda apmērus — 898 miljo... ...dolaru. Esot vērojama cenšanās ...5 centu avīzes. Avīzēm pieder ...440 radio stacijas, un to skaits ...turpina pieaugt. Arī ASV vēro... ...avīžu papīra trūkums. Papīra ...iņš 1946. gadā bija 4,2 milj. ton... ...n pagājušā gadā pieaudzis vēl ...0,3 milj. tonnu. Izdevēji tādēļ ...ēj pieņemt visus sludinājumus, ...būtu iegūstami, nedz arī pēc va... ...bas palielināt tirāžu. Izdevēju ...nība, kuŗas biedru lielākā daļa ...i kooperatīvās ziņu aģentūras ...Associated Press" biedri, par ...prezidentu ievēlēja kādas pro... ...s avīzes sekretāru — kasieri, ...tirāžs tikai 23.000, bet kas pa... ...jau 120 gadu.

NYTOW

Ansis Mauriņš,
LS un FAP pilnvarotais Anglijā.

Kā Stendzenieks uzvarēja?

VĒSTULE LATVIJAI NO ANGLIJAS

Jānis Stendzenieks Vigslejas nometnē pie Linkolmas dienu dienā ir kopā ar savu šķēpu. Viņš vēl nestrādā. Laiku aizņem tikai treniņi un angļu valodas pašmācība. Aizbraucot no Vācijas, sportista klusa cerība bija piedalīšanās Anglijas meistarsacīkstēs.

17. jūlijā Stendzenieks mēro tālo ceļu no Linkolmas uz imperijas galvaspilsētu Londonu. Tur viņu sagaida Latviešu biedrības Lielbritanijas pārstāvji. Sportists apmetas kādā Londonas caurbraucēju nometnē. Mūsu tautieši viņam visur ir izpalīdzīgi. 18. jūlija priekšpusdienā rekordists apskata Londonu, bet pēcpusdienā ierodas Latvijas sūtniecībā. Viņu pie sevis aicina sūtnis K. Zariņš.

18. jūlijā jau agrā rītā Stendzenieks ir Vaitsitijas stadionā. Priekšpusdienā notiek šķēpa mešanas priekšsacīkstes. Katram dalībniekam atļauti 3 metieni. Finālā iekļūst 6 labākie sacensoņi. Jau pēc pirmajiem 2 metieniem ir skaidrs, ka rezultāti nebūs teicami, jo laukums lietū izmircis. Ar trešo mēģinājumu mūsu rekordists ir par 20 pēdām priekšā pārējiem dalībniekiem un kā pirmais nodrošina sev iekļūšanu finālā. Pēcpusdienā 40.000 skatītāju, to vidū ap 50 latviešu, vēro izšķirējās sacensības. Informātors ziņo, ka šķēpā priekšsacīkstēs labākais ir latvietis Stendzenieks. Viņa metieni finālā gan lido tuvu priekšsacīkstēs sasniegtajam 64,19 m rezultātam, taču sliktais ieskrējiena celiņš sasniegumu vairs neļauj labot.

Skatītāju uzmanību saista šķēpa mešanas sacensības uzvarētāju apbalvošana. Trīs pirmie ir — latvietis, holandietis un dānis. Neviena angļa. Mūsu rekordists nostājas uz paaugstinājuma. Anglijas vieglatlētikas savienības viceprezidents viņu apbalvo ar tradicionālo sudraba plāksni, kurā ieraksts angļu valodā: „Anglijas 1947. g. meistaram šķēpa mešanā". Skatītāji vēlreiz aplaudē uzvarētājam. Pēc 14 gadu pārtraukuma tas atkal ir latvietis: 1933. g. uzvarēja O. Jurģis, bet tagad, 1947. g. — J. Stendzenieks.

Londonā, 20. jūlijā.

Mirdza Timma — Eiropas klase

TĀLLĒKŠANĀ 5,54 M UN 100 M 12,9 SEK.

Latviešu vieglatlēte Mirdza Timma bija uzmanības centrā 27. jūlijā Augsburgā vācu sporta biedrības Turngemeinde Viktoria 50 gadu jubilejas sacīkstēs. Viņa šajā lielajā sarīkojumā izpelnījās labākās vieglatlētes godu, saņemot „Schwäbische Landeszeitung" dāvāto balvu — gleznu. Tā bija atzinība par lielisko veikumu tāllēkšanā, kur Timma sasniedza Eiropas klases rezultātu — 5,54 m. Tas ir latviešu labākais sasniegums trimdā un jauns Švābijas rekords. Pērn Timmas teicamākais rezultāts bija 5,48 m. Grūti ticēt, ka pēc šī panākuma kāda cita mūsu atlēte vairs pārspēs Timmu BALK balvas izcīņā latviešu 1947. gada labākai vieglatlētei emigrācijā. Otro vietu tāllēkšanā svētdien ieguva Nirnbergas vāciete Hochlachere (5,09 m). Lieliski Timma skrēja arī 100 m, veicot distanci 12,9 sek., kas viņai deva 3. vietu. Uzvarēja vāciete Krika Gaella (12,6 sek.) un 2. vietu ieguva Hochlachere. Arī pēdējā spēja sasniegt 12,9 sek. rezultātu, gluži kā mūsu rekordiste. Timma par 0,7 sek. laboja jaunās sportistes Jausmas Pētersones latviešu 1947. g. labāko rezultātu. Tas bija 13,6 sek. Mirdza Timma, kas ik sacīkstē mūs iepriecina ar jauniem panākumiem, ne vienmēr varējusi atlicināt pietiekami laika treniņiem, jo viņa cītīgi turpina savu literāro darbu un, Vācijā nespēdama turpināt Latvijā sāktās medicīnas studijas, nesen Augsburgā sekmīgi beidza māsu skolu. Augšējā uzņēmumā: mūsu „mazā Timma" Jausma Pētersone, kas ar saviem līdzšinējiem sasniegumiem iemantojusi vieglatlētikas speciālistu labāko ievērību.

„Čechu Nurmi"

TEICAMI REZULTĀTI EIROPAS VIEGLATLĒTIKAS STADIONOS

Izcilus panākumus spēcīgā starptautiskā konkurencē garo distanču skrējienos šogad guvis čechu armijas seržants Zapoteks. 50.000 skatītāju nesen Helsinkos piedzīvoja, ka Zapoteks 5000 m skrējienā pieveica Pāvo Nurmi trenēto somu pasaules rekordistu Heino par 0,2 sek., veicot distanci 14:15,2 min. Dažas dienas vēlāk Čechoslovākijas Holandes valstu sacīkstē Prāgā Zapoteks skrēja 5000 m 14:38,4 min. un par 22 sek. pieveica „lidojošo holandieti" Slijkhuisu. 27. jūl. Prāgā čechi valstu sacīkstē uzvarēja itaļus 85—79. Zapoteks atkal palika nepārspēts. Šoreiz viņš skrēja 5000 m 14:17,2 min. Neilgi pirms tam Zapoteks reālizēja jaunus savas valsts rekordus 2000 m (5:27,4 min.) un 3000 m (8:12,8 min.) skrējienos. Visu šo lielisko sasniegumu dēļ Zapoteku dēvē par „čechu Nurmi". Čechu-itaļu valstu sacīkstē svētdien Kīseveters sasniedza jaunu Čechoslovakijas rekordu šķēpa mešanā — 65,48 m. — Eiropā ieradušies ASV vieglatlēti. Viņu viesošanās Oslo un Prāgā bija radījusi vislielāko interesi, sevišķi par „gigantu dueli" diska mešanā, kur sastapās pašreizējais pasaules rekordists Bobs Fičs (ASV) ar bij. pasaules rekordistu Adolfo Konsolini (Italija). Čechu galvaspilsētā pārākais bija Fičs (51,22 m), atstājot Konsolini (50,00 m) aiz sevis. Pēc tam Oslo vislielāko pārsteigumu sagādāja Gordons (ASV), kas pārspēja abus „dūžus", reālizējot lielisku 53,14 m rezultātu. — Par Anglijas meistarsacīkstēm vieglatlētikā vācu sporta laikr. „Der Sport-Kurier" raksta, ka „Kontinents pārāks par Angliju". Šķēpa mešanā ar 64,19 m rezultātu uzvarējis — lietuvietis Stendzenieks(!). — Vācu 22 g. v. metallējējs Heincs Ulcheimers (Frankfurte), kas savā mūžā 800 m skrēja tikai 12. reizi, veica distanci 1:52,6 min. Ar šādu rezultātu ASV nēģeris Vudrufs 1936. g. olimpiskās spēlēs Berlīnē izcīnīja zelta medaļu. Domā, ka Ulcheimers būs pasaules rekordista Rūdolfa Harbiga panākumu turpinātājs.

Trīs 1947. g. labākie sasniegumi vieglatlētikā

Patiesi iepriecinoši sasniegumi, to vidū trīs 1947. g. labākie rezultāti emigrācijā reālizējās 25. jūlijā US rīkotajās vieglatlētikas sacīkstēs Pinnebergā. Millers grūda lodi 14,23 m, Ratass meta disku 44,54 m un Priednieks skrēja 100 m 11,2 sek. Laukuma pārkārtošanas dēļ 200 m skrējiena vietā dalībnieki veica tikai 190 m. Circenis lidināja šķēpu pāri 60 m. Rezultāti: 100 m 1. Priednieks 11,2 sek., 2. vācietis Keltings 11,7 sek., Celms 11,9 sek.; 190 m 1. Priednieks 22,2 sek., 2. vāc. Plikerts 23,2 sek., 3. Celms 23,3 sek.; 1000 m 1. Astravass 2:49,0 min., 2. Celms 2:53,3 min., 3. Vaivars 2:54,9 min.; 3000 m soļošanā 1. Daliņš 14:23,8 min., 2. Siņickis 14:59,1 min., 3. Pūpēdis 17:20,0 min.; lodē 1. Millers 14,28 m, 2. Zemels 12,06 m, 3. Liepnieks 11,47 m; diskā 1. Ratass 44,54 m, 2. Millers 38,49 m, 3. Hakelis 35,88 m; šķēpā 1. Circenis 60,21 m, 2. Hakelis 58,77 m; tāllēkšanā 1. Hakelis 6,41 m, 2. E. Krūmiņš 5,60 m. Sieviešu sacensībās 100 m uzvarēja vāciete Grose 14,2 sek., 2. Nesaule 14,2 sek., 3. Rītere 14,3 sek.; tāllēkšanā 1. Grose 4,53 m, 2. Nesaule 4,39 m, 3. vāc. Eichlepe 4,08 m. Pēc sacīkstēm sportisti pārrunās vienojās, ka, izmantojot Anglijas akcijas atslābumu, apm. ap 10. augustu notiks angļu joslas latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā. Sacīkšu programmā 1. dienā 100 m, 200 m, 400 m, 1500 m, lode (11,50 m), šķēps (45,00 m), augstlēkšanā (1,55 m) un kārtslēkšanā (2,50 m), bet sievietēm lode, šķēps un augstlēkšana. 2. dienā 800 m, 110 m barj., 4×100 m, 400+300+200+100 m, disks (33,00 m), veseris (20,0 m), tāllēkšanā (5,75 m), trīssoļlēkšanā (10,50 m) un 10 km soļošanā, bet sievietēm disks, tāllēšana un 4×60 m. Iekavās minētie skaitļi ir rezultāti, kādi jāsasniedz, lai varētu piedalīties sacīkstēs. Dalībnieki piesakāmi J. Daliņam: Baltic University, Pinneberg, Holstein.

J. Daliņš

LATVIEŠU TRIMDAS SPORTA SVĒTKI NIRNBERGĀ?

Amerikāņu joslas sporta vadītājs A. Celms 2. un 3. augustā Darmštatē sasauc LS un FAP amerikāņu un franču joslas sporta komitejas sanāksmi. Plašajā darba kārtībā paredzēts arī jautājums par latviešu trimdas sporta svētku sarīkošanu. Ar Fišbachas un Valkas nometņu gādību tos paredzēts rīkot Nirnbergā. Pārrunās iespēju par baltiešu jaunatnes sacensībām Augsburgā un baltiešu izlases sportistu sacīkstēm dažās atsevišķās sporta nozarēs. Sanāksmē apspriedīs arī daudzus citus jautājumus, starp citu, skarot sasāpējušo lietu par emigrācijas basketbola meistarsacīkšu finālu.

Arī pērtiķi ļaujas smēķēšanas baudai

Nujorkas zooloģiskā dārzā noticis skandals. Tikko pieņemts pērtiķu nama sargs uzbrucis kādam skatītājam, kas cienājis šimpanzi ar aizkūpinātiem cigāriem. Kungs ar cigāriem taisnojies, ka viņš to darījis jau daudzreiz. Citi sargi apliecinājuši, ka tas tiešām tā noticis. Sarīkota izmeklēšana par jautājumu, vai pērtiķi pīpo un vai tie drīkst pīpot.

Nedēļas laikraksts „Newyorker" ziņo, ka izmeklēšana pierādījusi pērtiķu patiku pīpot. Ljūks Krabe, kas sargājis šimpanzi Džo pirms tam piekomandēts jaunais sargs, apliecinājis, ka Džo pīpojis regulāri un ar lielu patiku. Esot skaidrs, ka tabakas dūmi šimpanzem nav kaitējuši vairāk kā cilvēkam. Džo ir sešus gadus vecs. Ņujorkas zooloģiskā dārzā viņš bijis trīs gadus. Kad viņš tur atvests, viņš jau bijis „chronisks pīpotājs". Viņš vienmēr censties noubagot pa dūmam no cilvēkiem, kas stāvējuši pie viņa krātiņa. Caurmērā viņš dabūjis divus trīs cigārus nedēļā.

Kungs, kam uzbrucis jaunais pērtiķa sargs, apmeklējis dārzu vismaz reiz nedēļā un vienmēr pasniedzis šimpanzem aizkūpinātu cigāru. Pērtiķis tad atgūlies uz muguras, pūtis dūmus gaisā un acīm redzami juties lieliski.

Zooloģiskā dārza ģenerālkurators paskaidrojis, ka redzējis arī citus lielos pērtiķus pīpojam — to darot gorillas, orangutani un giboni. Visbiežāk tomēr pie pīpošanas pieradinoties šimpanzes. Parasti šimpanzēm esot vienalga, ko viņi pīpo. Bet ir arī tādi, kas kļūst izvēlīgi. Bronksas zvēru dārzā dzīvo 14 gadu vecs šimpanzes tēviņš, kas jau savā agrākā dzīves vietā Sanljuisā sācis pīpot pīpi un tagad nepieņem nekāda cita veida smēķus. Viņa kaimiņiene — šimpanzu mātīte, turpretim, pīpo tikai cigaretes.

Harvardas augstskolas bioloģijas institūta vadītājs paziņojis, ka arī viņa vadītā institūta zvērnīcā ir šimpanzes, kas pīpo. Viņš gan nezinot, kā tie to iemācījušies. Pēc viņa domām pērtiķiem pīpošana nav tik nepieciešama kā chroniskiem nikotīniķiem. Viņš domā, ka pīpošana pērtiķiem drīzāk rotaļa, bet arī nenoliedz, ka pērtiķis, kas pastāvīgi saņemtu tabaku, varētu kļūt nelabojams smēķētājs.

Par Baltijas sportu šodien un agrāk, veltot tam veselu lappusi, lasām DP preses apvienības izdotā laikrakstā (vācu valodā) „Im Ausland" 2. n-rā. Tur ir raksti Lietuvieši un sports, Viņš bija spēcīgākais vīrs pasaulē (apraksts par igauņu cīkstoni Kr. Palusalu), Latviešu karaliskās spēles meistari un Jauns rekords šķēpa mešanā (J. Stendzenieka gaitas Anglijā).

Mūsu labākā šķēpa metēja emigrācijā Mundrīte Riekstiņa pieteikusies darbam Anglijā.

Latvietis Miķelis Danoss ar 3,63 m rezultātu Ķelnē izcīnīja angļu joslas vācu studentu meistartitulu kārtslēkšanā.

Amerikāņu joslas latviešu basketbolistu kvalifikācijas turnīrs risināsies augustā. Visas vienības sadalītas 3 grupās. A klasē 2 gājienos sacentīsies Darmštates Kursa, Hanavas YMCA, Vircburgas MCA, Hersbrukas YMCA un Augsburgas-Ingolštates YMCA. Pirmā kārtā izspēlējama līdz 24. augustam.

Zviedri aicina krievus 19. oktobrī Stokholmā rīkot PSRS — Zviedrijas sacensību futbolā.

„KONNERSREUTAS BRĪNUMS"

ZINĀTNIEKU ATZINUMI PAR TEREZI NEIMANI

(4. turpinājums)

Līdz ar to jāsecina, ka arī Terezes Neimanes gadījumā fakti mūs nespiež stigmas uzskatīt par brīnumu.

Pēc pašas Terezes izteikumiem, viņa ir tikusi daudzreiz brīnišķīgi dziedināta: no paralizes, akluma, sastrutojumiem, aklās zarnas iekaisuma. Diemžēl Dr. Deiča rūpīgā analīze pierāda, ka visi šie izdziedināšanas gadījumi ir visai ērti izskaidrojami dabīgā kārtā. Viņas paralize un aklums izrādās bijuši histēriskas dabas un to pēkšņā „dziedināšana" psīchiska pārdzīvojuma ceļā ļoti labi saderas ar vispārejo histerijas neurotisko parādību ainu.

Lasītājus, liekas, vairāk interesēs citu cilvēku dziedināšana, kas notikusi ar Terezes Neimanes palīdzību. Šādos nolūkos Konnersreutu tagad apmeklē diezgan daudz latviešu.

Šādus gadījumus atstāsta Tacels, Gerlichs, Ilineks uc. Dziedināšana parasti notiekot uz kādas mistiskas atklāsmes norādījumu pamata. Bieži Terezei tiekot likts ciest par slimniekiem sāpes, „pārņemt" viņu ciešanas. Dažkārt tiekot pārņemtas arī visas slimības pazīmes: piem., tūskas, tuberkuloze, klepus ar asiņainām krēpām, reumatiski savilkti locekļi utt.

1923. gadā viņas tēvs bijis smagi slims ar reumatismu. Tereze lugšanā prasījusi atļauju ciest par tēvu. No tās pašas stundas viņas kreisā roka bijusi cieši savilkta, kā tas dažkārt notiek ar reumatisma slimniekiem. Tēvs bijis tūlīt vesels.

1922. g. 23. septembrī viņa izdziedinājusi čechu dzejnieku J. Glabacku, kas vairak kā 10 gadus slimojis ar Saromanasis mierocellularis (saišķu substances satūkums negātīvu audu dēļ). Slimība pazudusi pēkšņi bez pēdām. Līdz tam ilgas ārstēšanās slimnīcās bijušas veltīgas.

1931. gadā viņa pārņēmusi savu jaunākā brāļa galvas gripu. Jauno ģimnazistu šīs slimības lēkmes bijušas padarījušas galīgi nederīgu garīgam darbam. Terezei par pārņemtās slimības laiku viena ķermeņa puse bijusi pilnīgi paralizēta. Lēkmes viņai nākušas pat 5 reizes dienā. Brālis ātri atveseļojies.

Dažreiz Tereze saņemot „dievišķu uzdevumu" ciest arī par gauži cilvēcīgām kaitēm. Dr. Deičs to ironiski nosauc par „šņabja mistiku", bet kaplans Fācelš šo notikumu apraksta gluži nopietni šādā kārtā: „Pēcpusdienā tēvs parādījās mācītāja mājās: „Mācītāja kungs, nāciet tūlīt pie mums. Es nesaprotu, Resle guļ uz dīvāna, sten un viņai ļoti slāpst. Un zīmīgi, no viņas mutes ož it kā pēc alkohola. Jā, visa istabiņa ož pēc tā. Kas tas ir?"

Mācītājs dodas turpu un saož to pašu. Pēc kāda laika Tereze nāca pie samaņas un viss bija labi. Vēlāk izrādījās, ka kāda zināma persona citā pilsētā tai laikā pārdzīvojusi iekšēju satricinājumu un pēc tam kļuvusi atbrīvota no dzeršanas netikumiem.

Arī dāmu „netikumi" Terezei sagādājot ciešanas. Piem., viņa ļoti nevar ieredzēt dāmu īsās kleitas (pašai viņai tērps ir gandrīz līdz zemei). Dāmu kailie ceļi ierosinot daudz apgrēcības (skat. Gerlichu).

Vai šie gadījumi tiešām iztur zinātnes bargo kritiku?

Ārsti Deičs un Hermans domā, ka nē. Viņi uzsver, ka visiem šiem gadījumiem ir tikai anekdotu vērtība. Nav publicēts ne viens pats pietiekami izmeklēts gadījums. Nav publicētas ārstu diagnozes pirms un pēc brīnišķīgās izveseļošanās, izmeklējumu dati, citu iespēju apsvērumi utt. Faktiski taču nemaz nebūtu tik grūti kādu brīnumu medicīniski rūpīgi izmeklēt un materiālus, kas viņu pierāda, publicēt. Tam vajadzētu ziedot tikai dažas lappuses. Diemžēl, par Konnersreutu ir gan rakstītas tūkstošām lappušu, bet šis mazais, izšķirējs pierādījums nav dots, tāpat kā neēšanas gadījumā. Dr. Deičs no tam secina, ka šeit, stingri ņemot, nekādu brīnumu nav bijis. Viņš arī min satriecošu minēto gadījumu kritiku. Pēc manām domām izdziedināšanas brīnumi nav pierādīti.

Šādos gadījumos ir iespējams gluži dabīgs sugestijas, vai pašsugestijas iespaids uz slimības gaitu. Sugestīvu iespaidu uz slimībām taču atstāj arī ārstu slavenums, svētbildes legendārums, mežoņu totema izkrāsota kluča noslēpumainība.

Tereze apgalvo, ka viņa spējot pārņemt uz sevis citu cilvēku slimības. Slimību pazīmju pārņemšana tiešām labi iederas histērijas vispārejā ainā. Bet es neesmu literātūrā atradis neviena ārsta liecību, ka viņa varētu pārņemt arī pašu slimību, tas ir, iekšēji nav konstatēta attiecīgās slimības dīglu atrašanās viņas organismā. Līdz ar to mēs arī šeit neesam spiesti ticēt kādām pārdabīgām norisēm.

Kā Tereze izvēlas tos, kuriem viņa it kā palīdzot? Te nu izrādās (pēc viņas paskaidrojuma Fāccelam), ka braukšana uz Konnersreutu šai ziņā nesagādā ne mazākās priekšrocības. Tik pat labprāt viņa ieslēdzot savās lūgšanās arī tos, kas savas bēdas atrakstījuši vēstulē. Dažreiz viņa ciešot arī par tādiem, kas nemaz palīdzības nav lūguši. „Tad es saku Kristum, ļauj nākt ciešanām. Un tad, kaplana kungs, Kristus ļauj man arī zināt, kā labā es ciešu un kā tas beigsies" (93. lp.).

Tātad, ja kāds tiešām domā, ka Tereze viņam varētu palīdzēt, tad nav nozīmes uzņemties ceļu uz Konnersreutu. Ceļa grūtības bieži vien slimnieka stāvokli pasliktina. Tik pat lielas izredzes būs arī tad, ja šo lietu vienkārši nokārtos pa pastu.

Kristīgā ticība visās konfesijās atzīst Dieva iedarbību uz cilvēku likteņiem. Pret šo domu nevar būt iebildumu. Bet līdzšinējie fakti mūs nespiež atzīt apgalvojumu, ka šādai iedarbībai vajadzīga kādas histēriskas Frankonijas zemnieces vidutāja.

Ilgus gadus Tereze Neimane ir saņēmusi simtprocentīgu pensiju uz Dr. Seideļa diagnozes pamata: „Smaga, traumatiska histerija". 1932. gadā viņa atteicās no vēlreizējas ārstu pārbaudes. Tādēļ pensiju samazināja uz 10 proc. Acīm redzot, arī slavas kalngalu laikā Terezei nav bijis nekas pretīm saņemt pensiju kā smagas histērijas slimniecei.

(Turpinājums sekos)

Sludinājumi

Milda Marija Strazde, dz. Revele, Freiburgā, Kronenstr. 10, ar advokāta Šefela (Scheffel) vidutājību Freiburgā sūdz savu vīru **Kārli Strazdu,** kura uzturēšanās vieta nav zināma, ar prasību šķirt viņu 1932. g. 5. jūnijā Skujenē (Latvijā) noslēgto laulību.

Sūdzētāja uzaicina apsūdzēto Apgabaltiesā (Landgericht) Freiburgā, 227. istabā otrdien, 1947. g. 12. augustā plkst. 8,30 uz lietas caurlūkošanu, pilnvarojot kādu advokātu, kas pielaists minētā tiesā, ja apsūdzētam pret sūdzību būtu iebildumi.

Freiburg 1. Br., 1947. g. 21. jūlijā.

Apgabaltiesas kanceleja
I Civilnodaļa, IR 573/46.

†

Š. g. 16. jūlijā šķīrās no mums traģiskā nāvē

Hugo Aleksandrs Sukters

no Liepājas.

Dzimis 1915. g. 25. jūlijā.

Pēc viņa skumst

ligava trimdā, vecāki, brāļi un māsas Latvijā.

Gribēji tālajos laukos vēl iet,
Satumsa nakts...

†

Š. g. 16. jūlijā šķīrās no mums traģiskā nāvē mūsu nometnes latviešu kooperātīva celmlauzis un dibinātājs

Hugo Aleksandrs Sukters

no Liepājas.

Dzimis 1915. g. 25. jūlijā.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

Vatenštetes nometnes latviešu kooperātīva saime.

Abonēšanas un sludinājumu maksa

Sagatavošanas izdevumiem palielinoties laikraksta „Latvija" abonēšanas maksa ar 1. augustu noteikta:

a) kolektīviem abonentiem RM 6.— par eksemplāru mēnesī;
b) individuāliem abonentiem, līdz 3 eks. ieskaitot, RM 7.— par mēnesi.

Sludinājumu maksa RM 3,— par vienslejīgu sludinājuma iespiedrindu. Piederīgo meklēšanas sludinājumi par puscenu, bet ne mazāk kā RM 6.— par sludinājumu.

Abonementu pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama „Latvijai", (13b) Günzburg/D., Bürgermeister - Landmann-Platz 7.

Pārvedot mums naudu pa pastu, neaizmirstiet uz pārveduma talona otrā pusē atzīmēt, par ko Jūs maksājiet.